

Szent Ferenc Harmadik Rendjének lapja,
a katolikus valláserkölcsi és társadalmi
élet ápolására.

Megjelenik minden hónap első
napjaiban.

Bécsi Vazul és Zadavec Zoltán ferencrendi áldozópapok, mint társszerkesztők közre-
működésével szerkeszti és kiadja: **Trefán Leonárd** ferencrendi áldozópap Kolozsvárt.

XIII. Leó Pápa Őszentsége 1903. június 17-én
Zichy Gyula gróf p. t. kamarás pécsi püspök Úr
Óméltósága által apostoli áldását küldötte folyó-
iratunknak.

„Megáldom Szent Ferenc Hírnökét, szerkesztőit
és munkatársait, s mindazokat, kik e lapot olvas-
sák. ☩ (X. Pius pápa szavai 1904. október 6-án a
szerkesztőhöz).

Dilecto filio Patri Leonardo Trefán O. F. M. Redactori et ceteris pariter dilectis Scriptoribus et Lecto-
ribus Periodici „Szent Ferenc Hírnöke” in bonum fratrum Tertii Ordinis in Hungaria editi, fausta quae-
pue et salutaria a Domino adprecantes, grati et benevolentis animi testem, apostolicam Benedictionem
reramanter impertimus. — Ex Aedibus Vaticanis die 28. Febr. 1909.

PIUS PP. X.

Események Portugáliában.

Portugáliában a forradalom ledöntötte a királyi trónt.
S mikor a rombadöntött trón roncsai fölött diadal-
mámor uralkodott, s a fékezetlen szenvedély orgi-
ákat ült, neki rontott az oltároknak is.

A forradalmakat keresztény megvilágításban nem
igazolhatjuk. A jog és igazság győzedelme nem szorul
erőszakra. Szívós és céltudatos munka virágoztatja föl a
modern világban is a népjólétet. És bizonyos, hogy min-
den erőszak már önmagával hordja a megtorlást.

A Portugáliában zajló forradalom politikai irányához
nem volna szavunk. De mikor az egyház üldözését és sok
ártatlan ember halálra gyöttrését látjuk, akkor fölkel lel-
künkben az igaz fájdalom és méltatlanság érzete.

Hogy a világsajtó őrjöng örömeiben, az nem veszi el fájdalunknak életét. Az idők szomorú jelét látjuk abban, hogy Magyarországon a sajtó jóleső érzéssel írja le a „klerikalizmus“ letiprását Portugáliában. Már tetszik tudni, hogy a kereszténytelen, szabadkőmives-zsidó sajtó.

Mikor ezelőtt egy évvel főbe lőtték Ferrert, a hires spanyol forradalmárt, akkor könnyeket hullatott ez a kereszténytelen zsidó-szabadkőmives sajtó. És Magyarország összes zsidói, szabadgondolkozói és műtudósai a részvét áriáját zokogták. Pedig ez a Ferrer iskolákat alapított és tartott fenn, amelyekben tetszetős frázisokkal ölte ki az ifjú nemzedék szívéből a tekintély elvét, a hitet és vallásos meggyőződést. Lelkeket rombolt le és a demoralizáció útjait készítette elő: nagyon rászolgált a puszkagolyókra.

Most papokat és szerzeteseket, közöttük védtelen nőket, apácákat, a jótékony szeretet angyalait verdesik agyon, amire azt mondják, hogy a szabadság Portugáliában győzedelmeskedett a „klerikalizmus“ fölött. Itt nincs részvét az ártatlanok üldözése és meggyilkolása miatt, inkább öröm és diadalmámor. Pedig ott és akkor csak egy ember, egy forradalmár igazságos elítéléséről volt szó, itt pedig és most — százak vérént ontják ártatlanul.

Szörnyen nagy következetlenség ez a mai korszellem részéről. Határozott vonásokban rajzolja előnkbe a szabadkőmivességnek sokszor hirdetett emberszeretetét. Azt a bizonyos humanizmust, melynek mézébe mártják tollukat a zsidóújságírók, mikor gyermeknapot rendeznek és hasábos cikkeket írnak a nemzetközi, a felekezetenkívüli és istentelen emberszeretet nevében.

Szörnyen következetlenek — és irtózatosan ostobák.

Ne tedd le kezedből ezt a lapot, mikor e sorokat olvasod. Nem a türelmetlenség íratta velem azokat, hanem a logikus igazság. Vagy hát nem volna igaz, hogy a kö-

vetkezetlen emberek egyúttal ostobák is, mert borzasztó ostobaságokra ragadtatják magukat . . .

Nos, megismétlem, hogy a mai modern korszellem, a Portugáliában lefolyó események megítélésénél *nemcsak következetlen, hanem botránnyosan ostoba.*

Megalázva, legyőzve a klerikalizmus! Kigergetett jezsuiták! Menekülő apácák! A megijedt pápa! A porba hullott, büszke katholicizmus!

De nem tudom mind elsorolni azokat a fő- és alcímeket, amelyekben tudtára adatik mindeneknek, akiket illet, hogy Portugáliában vége van az Egyház uralmának. Így szállítják a hírt mindenfelé, s közben kihallatszik Magyarország szabadkőmives páholyaiból a jóságos intelem, hogy nagyon jó lesz, ha itthon nálunk megbecsülik magukat a papok, szerzetesek és apácák, mert lám, lám, mi történt ott Portugáliában . . .

A szerencsétlenek! Olyan ostobák, hogy nem látnak be a történelembe. Az Egyház megalázását, megsemmisülését látják abban, hogy védtelen papokat, szerzeteseket és apácákat üldöznek, gyaláznak és meggyilkolnak.

Irtózatosan ostobák!!

Amilyen ostoba volt Herodes, a testi kéjbe sülyedt lator, mikor fejét vétette keresztelő szent Jánosnak és azt hitte, hogy ezzel az ügy elintéztetett. Pedig hiába! Az ő bűne megmaradt azért bűnnek és gonoszságnak, az ártatlanul meggyilkolt igazsága pedig igazságnak.

A római pogányság, s a gőgtől megittasult cézári hatalom vérébe akarta fojtani a kereszténységet. Ezreket hurcoltak a halálba, ám ezeknek a sok ezreknek *halála* az igazság *életét* erősítette meg.

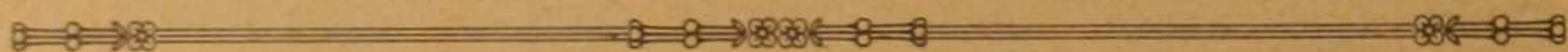
Az Egyháznak és a kereszténységnek mindig vérzett a teste a rajta ütött fájdalmas sebektől, de az igazság el nem vérzett, meg nem halt soha.

A Krisztusi igazságok hirdetőit, megvallóit, eszközeit halomra gyikolhatják, de ezzel csak az igazság diadalát segítik elő.

Minél jobban üldözik az igazságot, annál hangosabban beszél. Mint mikor az elnyomott, agyongyötört lelkiismeretből előtör a fájdalmas szemrehányás hangja.

A kereszténység evangéliumi igazságai az emberiségnek örökké élő lelkiismerete. Ezeknek az igazságoknak őrizője az Egyház. Testét vérbe boríthatják, szolgálait üldözhetik, de az igazság ma is az mint két ezredév előtt.

Ezért nem ijedünk mi meg a kereszténytelen újságok örömjajától. S bár az átérzett fájdalom részvételével nézük Portugáliában üldözött testvéreink sorsát: bizalmunk hitünk még nagyobb lesz az igazság erejében. Aureus.

AZ ŐSZI VERŐFÉNY . . .

(Tírol).

Nyílnak az őszi virágok . . .
Oly öröm nézni reájuk . . .
Ablakom szürke redőjén,
Játszik a tünde verőfény . . .

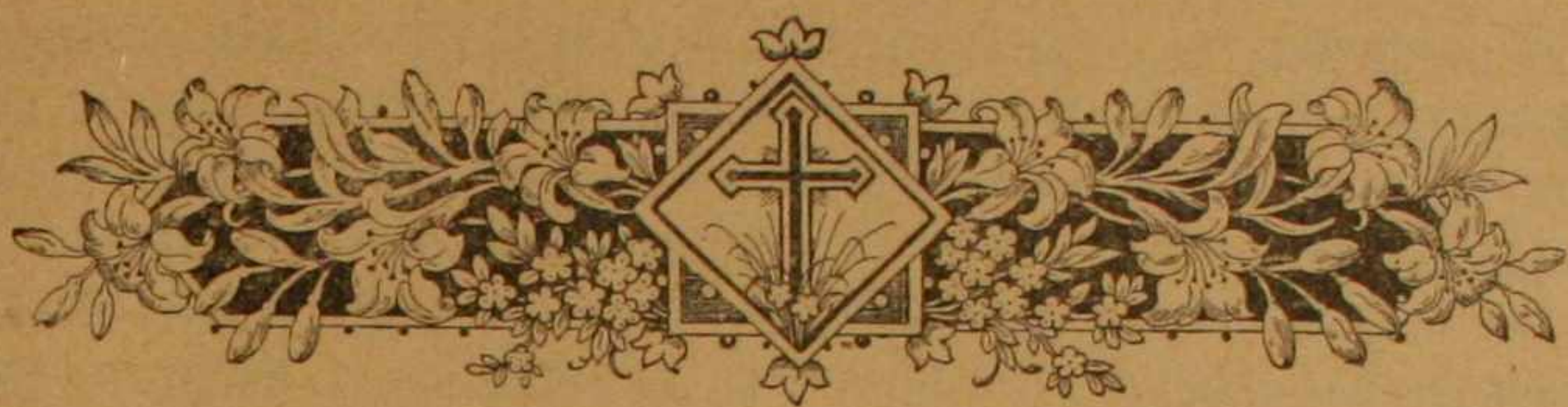
Merre én járok, bolyongok,
Hullnak a sárga falombok . . .
Hallom a szél suhogását.
Zöldvízú ér csobogását . . .

Állok a szép hegyek alján,
Fülmile dala kihalván . . .
Őzike szökdel a réten,
Alpesi orom fehérén . . .

Bérceken őszi enyészet . . .
Völgyben alant pedig élet . . .
Ó! Uram, mért jő az ősz el,
Miért hull a lomblevél ősszel?

Klaus Hugolin.

Keresztény elvek a társadalomban.

A munka.

A ker. szellem hirdeti a méltóságához illő munkát. Dolgozik minden s dolgozni mindenkinek kell; dolgozik a természet s a dolgos természet ölén az ember is. Dolgozik a jobbágy és panaszkodik, dolgozik az iparos és káromkodik, a hivatalnok és fondorkodik. Dolgoznak az emberek s legtöbbször nem látnak áldást, hanem átkot munkájukon.

Pedig az újabb idők a munkában látták megváltójukat. Az előrehaladott korok és vívmányok szerint valóságos zarándoklat indult meg a munka színhelye a nagy városok, a gyárok, a nagyipar felé. Köd és füst vezet nappal, izzó kohók fénye éjjel a reménytelenség pusztáján keresztül a jólét felé. S sokan csalódtak, kik csak karjukban biztak és a munkában.

Mi az emberi munka értéke? A mennyi erkölcsisége. Emberi munkássá kell lennünk erkölcsi törvények, Isten parancsai szerint. Dolgozik a stréber, a gyilkos, a tolvaj, a zsaroló; dolgozik a szenvedélyes, anyagias ember s ezek nem boldogítják a társadalmat. Nincs munkájukon a ker. áldás szent olajcsöppje. Csak erkölcsi munka segít az embereken; munkaadó és munkás, méltóságos emberi munkások legyenek. Nekünk dolgoznunk kell azért, mert Isten akarja s úgy, ahogy Ő akarja, s jutalmat kenyéren és jóléten túl nála kell keresnünk. A ker. szellemben a munka erénygyakorlat, emberhez méltó élet. Nem volna az, ha valaki csupán munkájának eredményét nézné a kenyeret; s ha azért dolgozik, hogy ne dolgozzék, mert meggazdagodni kíván, hogy ne kelljen dolgoznia. Sokan az emberek nemcsak nem tisztelik a munkát, de nem is szeretik, hanem szégyenlik. Szégyeljük szülőinket,

ha földművesek, napszámosok. A meggazdagodott emberek szívesen felejtik, ha atyjuk, nagyatyjuk borban, buzában utazott, vagy fát szállított; a jó módu iparosok is urakká nevelik fiaikat, s az egész világ eszejárása bizonyítja, hogy a munkát tisztelni nem tudja.

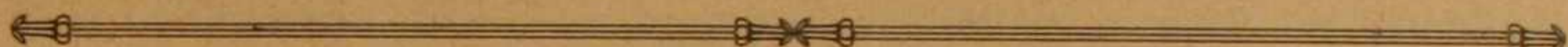
A munka először az élet harca, melyben az élet ürességét, alaktalanságát, termőképességét munkálja az ember, mint valami művész, ki dolgozik ihlettel, tudással, hogy egy szép szobrot vágjon ki a lelketlen márványból. A kereszténység megbecsüli ezt az erős, munkás kezet, melynek nyomában lesz szép és termékeny az élet. Megtiszteli a szellemi munkást, ki dolgozik tollával és eszével, s ugyancsak magához szorítja azt a kérges tenyeret és hajlott vállat, amely azért hajlik, hogy mások emelkedjenek. Tiszteletet, tekintélyt, szeretetet rejt a munkába, hogy munkaadó és munkás egymásban a testvért nézze. Ha mi így dolgozunk egymást megbecsülve, akkor nem lesznek oly nagyok a társadalmi ellentétek; akkor a palota megállhat a kunyhó mellett, s a szegény sem nem imádja a palotát, sem nem irigykedik.

A munka másodszor a közjólét harca, mellyel eltelve nagy kötelességérzet szerint dolgozom az egyház, gyermek, a család, a haza iránti lelkesülésből kifolyólag. Kit ne lelkesítene ily nagy dolgok szolgálata? Állani az egyház szolgálatában, mely Isten helyett áll, aki egyházára bizta erejét, hatalmát, szeretetét, kegyelmét; hol áll a tekintély, igazság, erkölcs. Működni az ifjú nemzedék érdekében, melybe a jövő élet nagyságának alapjait, csiráit lerakva látom; a családért, melynek szentélyébe van lerakva a nemzetek, államok életereje. Dolgozni a hazáért, az emberiség örök javaiért, hová fűz engem a bölcső, a szülő, az oltár, a jó barát; dolgozni a földért, melyet a ker. elődök vér árán szereztek s tartottak, s amely ápol és eltakar. Ez a munka, ha nehéz is, mégis nemes, s örömmel tölt el, mint azon munkást, ki látja, hogy idő, tehetség, szorgalom, erő, melyet egy üres létbe fektetett, nem volt hiába.

Harmadszor a munka harc az örök életért. Az élet uralmán, a társadalmi, nemzeti élet feladatain tovább ér a ker. munka; felér egészen az égig. A kereszténység az, mely a munkát, az Isten dicsőségére fölvavatott kart, odahelyezi az istentisztelet, az ima mellé. Nálunk a munka is imádság, minthogy az ima is munka. Ha az angyalok hirdetik Isten dicsőségét, ha a természet elbájoló szépsége imádságos hangulatra készíti, mennyivel inkább hirdetik azok a lelkek, kiknek szeretete, könyörülete, áldozata templomot épít eleven kövekből: lelkekből. Lelkek, kik emberi ürességen, nyomoron, honfiúi kötelességen

dolgoznak, nem-e imádkoznak? Krisztus mikor azt mondja: Az Úr lelke Énrajtam, azért kent föl és küldött engem, hogy a szegényeknek üdvösséget hirdessek, gyógyítsam a töredelmes szíveket . . . , mikor ezt művelte nem imádkozott-e? Az örök életért harcolok akkor, mikor a lélek, az ember, a család, a társadalom boldogságáért csak egy követ is megmozgatok. Minden perc, minden mozgás, érdem az Isten igazságának mérlegén. Ez a helyes felfogás a munkáról, annak feladatairól, s ez az a mi nagy, szent férfiakat állított a világba, kik dolgoztak fényes sikerrel, boldogsággal és sok érdemmel.

Bécsi Vazul.

Az Istenség.

A társadalom különböző szervezetei örületes munkát végeznek. A munka, a haladás, az emberi energia teljes gőzzel rohan előre földi céljai felé. Ha ugyan van cél. Mert a haladásban csak folytonos törtetés van, amelynek célja maga a — végtelenség . . .

Haladás van . . . de milyen haladás? A Márták haladása, mely eltévesztette irányát, elfelejtette az isteni szót, hogy: „csak egy a szükséges“. Ez a bizonyos „egy“ hiányzik a mai törtetésből. Olyan ez a zürzavaros törekvés, mint egy célvesztett vonat, mely hatvankétszer kerüli meg Párist és még sem jut el oda. Vagy mint az a mesebeli hajó, amely bár folyvást szaladt a mérhetetlen tengeren, mégis csak az óceán közepéig haladt.

Fut-lót az ember, ezer baj űzi, hajtja. Hivatalokban szaladgál; pénzt vesz föl és ad ki; hajlong kicsinyeknek és hatalmasoknak; szid, korhol és kergeti munkásait; spekulál és százak rogyó vállain előre ront; feje fő a számítások és tervek tarka kaoszától, s a szíve ezalatt kemény lesz, mint keserűvizű lápok sóskérge, s csak egy-egy sejtelmes villanás, mely lelkében néha fölcsillan, ébreszt benne egy röpke önvádat, hogy egész élete egy borzasztó tévedés.

A'propos! Megmondom világosan: a Golgota jut ilyenkor a küzdő lélek látterébe. A Messiás, a világért vonagló Isten; a keresztény vallás, mely egy szembeötlő történelmi jelenség; a tulvilág, a halál, az ítélet . . . Szóval, eszébe jut az: Isten! . . .

S elmélkedik akaratlanul az élet nagy dolgairól. Vajjon csakugyan helyes-e, hogy én verejtékbe öljem életemet olyan javakért,

melyek halálomig tartanak. A családomért teszem? . . . És e gondolatnál egy nemesebb egoizmus tör elő: „. . . *de lelkemet meg kell mentenem!*” Hátha csakugyan van — pokol? Sokan, milliók hittek benne. Körülöttem ragyog a csodaszép világ. Rend benne és célszerűség. Sokat nem értek belőle, de hiszen — egy emberfeletti Értelem műve. A „*Teremtő*” . . . ez nem fogalom, hanem *létező valóság*; úgy él, gondolkozik, lát, szemlél a csudálatos, nagy Úr, mint én magam, Péter avagy Pál. Tehát Ő van. Hogy hogyan, hol, miképpen? Ez már második kérdés. Csak azt tudom, hogy az Ő léte egy olyan hittani, történelmi és természettudományi tény, mint a Jézus földi élete, a Szokrátes dolgai és az oxigén jelenségei. S ha Ő van, van mennyország is, vannak — logice — létbeli ellentétei is: ördög és pokol.

Lehet, hogy első pillanatra e fogalmak naivak, együgyűek. Mintha valami titkos kis manók, gnómok vigyorognának az elme látóhatárán, hogy hitünkön kacagjanak. De vajjon ami naivnak látszik, az szükségképp valótlan-e? Annál inkább, ha szigorú, következetes logikai módszerrel jutottunk el az igazságig? . . . Hogy drót nélkül táviratozni lehessen? — ez 1884-ben lehetett valószínűtlen és naiv hit. De azért a feltevés igaz volt, mert az alapföltételek egy hatalmas lángész előtt ismeretesekek voltak. Az Isten-lét föltételei pedig közismertek . . .

Az ember, ha szemlélődik, rájön az erkölcsi világrend létezésére, melynek rendszerében egy Biró kormányoz, mint büntető és jutalmazó. De van valami, ami az embert szakadatlanul elvonja Alkotójától. Pedig Feléje kellene törnünk, Őt szeretnünk, Neki hódolnunk! . . . Az, ami elszakít, a *napi küzdelem* a kenyérért, a ruháért, lakásunkért.

Pedig ha Őt keresnők, a „többi mind hozzáadatnék nekünk”. (Az édes Üdvözítő.) Csak élnénk az „angyalok kenyérével”, — Ő adna más kenyeret is . . . Csak öltöznénk a bűnbánat köntösébe, — Ő adna ruházatot is . . . És csak törnénk arrafelé, ahová Ő „elment, hogy nekünk lakást készítsen”, — és lenne szállásunk is, hol lehajthassuk fejünket. Mert Ő nekünk gondos, jó Atyánk, csak mi vagyunk szédelgő, önhitt Káinok, gőgös Ikáruszok . . .

Földes Zoltán.

Egy napi kihallgatás története az Eucharisztia Királyánál.

Kihallgatás volt: Egyszerű, disztelen trónján ült az Eucharisztia szelid Királya; a végtelen nagyságú és hatalmasságú Isten. Jobbról-balról a trón körül hódoló angyalsereg. Áhitatos csönd. Olyan csöndesség, amely csak az egy élő Isten dísztestőségében uralkodik, ahol még a tévozó és újonnan megérkezett angyalok szárnyainak halk, a sóhajtás hangjához hasonló lebbenése sem volt hallható. Szeráfok talpig érő ruhákban, hosszú, ragyogó a nap sugaraitól átszöttek látszó szárnyaikkal földvén el arcukat, mely fénylett az áhitattól, így imádták a menny lakói Istenüket, Királyukat, Teremtőjüket.

A tárva nyitott templomajtón szabadon jöhetett a kihallgatásra jelentkező ember. Dehogy! nem jelentkező! az Eucharisztia Királya bejelentés nélkül fogad.

És jöttek is.

Legelőször egy anya jött. Nem is jött, talán inkább futott, rohant. Aztán odarogyott a trón lépcsőjére. Lihegő kebléből gyorsan, szakadozva tört elő az ima, amely kínos, fuldokló zokogásként hagyta el tépődött szívét. Irgalmas szívű Isten! Édes Jézusom! Te, aki föltámasztottad egykor Jairus leányát, a már négy napig sirjában nyugvó Lázárt, a naimi özvegy fiát... Nézz, ó nézz az én szegény beteg gyermekemre... Égő, a sirástól gyulladt szemeiből újra megeredtek a könnyek. És az édes Jézus hagyta egy-két percig sírni. Aztán megszólalt. Hangján végigrezgett a megértés és a szánalom, úgy mint kétezer év előtt a naimi özvegyhez, szólt most is: Ne sirj, gyermeked meggyógyul... Menj, mert fölébredve keresni fog.

Az anya kebléből egy megkönnyebbült sóhaj szabadul fel és rohan vissza, ahonnan jött, gyermeke betegágyához.

Jön a második.

Szintén anya. Talpig feketében, ez már nem sirt. Ő a temetőből jött. Az ő gyermeke már nem szólítja, keresi ha fölébred . . . mély az álma, amelyből csak a föltámadás ébreszti majd föl. Fáradtan, lassan ereszkedik térdre; nem sokat szólhat. A fájdalom, az a fájdalom, amelyet csak az anyák éreznek, úgy érzi, hogy elszorult, alig lüktető szívének dobogását állítja meg. Lehunyt szemmel súgja az ajka: Adj örök boldogságot, nyugalmat fiamnak. Te világíts neki . . . Nem azt kéri: *vigasztalj!* Ilyen az anyai szív.

És az édes Jézus szeliden letörli az anya aláhulló könnyét, szeliden megszólal: Én adtam, én vettem el tőled . . . nem-e volt jogom hozzá? Elvettem, mert szerettem örök, kifürkészhetetlen törvényem úgy látta jónak . . . Nem-e látod viszont majd ott, ahol nincs elválás? . . . Az anya görcsösen összeszorult szíve fölszabadult az alul a rettenes nyomás alul. Megerősödve kel föl, szilárd léptekkel hagyja el a templomot.

Jön a harmadik.

Hitves. Könnyes szemmel mondja el baját. Te az örök béke, szeretet, szerelem Istene! Tekints földult összerombolt kis fészkekre — nélkülöző gyermekeimre — akikről apjuk megfeledkezett, könnyelmű, ledér társaság raboltak el tőlünk . . . Csak Te, irgalmas megbocsátás, vezetheted őt vissza hozzánk.

És az örök Szeretet ezt mondja: Eltéved a juh, elhagyja aklát és újra megtér. A jó pásztor türelemmel vár; légy te is jó pásztor, türelmes, megbocsátó és ő vissza fog térni hozzád. A hitves megvigasztalva kel föl, remél erősen, bízik kis családja jövőjében — a megtérő juhban.

És jön egy beteg öreg ember.

Csontvázzá aszott testét alig vonszolja. A vér a lüktető, éltető meleg vér mintha kiaszott volna ereiből. Oda kuporodik az oltár lépcsőjére. Fonnyadt ajka így imádkozik: Vedd Uram figyelembe a te beteg szolgálodat, aki mindenkinek sok, mindenkinek teher, tulajdon vérének is. „Vedd, szólítsd Uram magadhoz a te szolgálodat” . . . Szelíd szemmel néz rá az isteni Üdvözítő. Eljön a te órád is és én akkor hívni foglak — nem telt még be mértéked. Nem-e tudod, hogy van egy ország, az én országom, a megújulás országa az, tehetetlen beteg öreg tested itt marad, lelked fölszabadulva repül majd oda, ahol nem

leszesz terhére senkinek. Most pedig menj tovább, amíg hivlak, menj. „Vedd föl kereszteted és kövess engem“ . . .

Jön egy sorsüldözött családapa.

Az irigység kivette ő és családja kezéből a kenyeret. A megalázott, ártatlanul meghurcolt, csüggedt férfilélek imádkozik. Ez a legfelsőbb fórum, a legigazságosabb Biró igazságot szolgáltat neki — megvigasztalja. Fölrázza lelkében a lenyűgözött erőket, föltámasztja benne az önbizalmat, a reményt. Becsepegteti szívébe megbántói iránt a megbocsátást.

Jön aztán egy gyöngé lilium.

Félig gyermek, állást jött kérni attól a leghatalmasabb Protektortól. Dolgozni akar és mégis oly nehéz becsületesen boldogulni. Harmatos szeme fölnéz ahhoz, akinek bizalommal adhatja elő kérését. És az az Isten, aki a mezők liliumát ruhazza, s gondja van az utolsó bogárkára is, az őt sem hagyja prédául a farkasoknak. Örvendve, bízó reménységgel kel föl, érzi, hogy nyert ügye van. Dolgozhat becsületesen.

Márta után Magdolna is akad.

Suhogó selyem rongyát eláztatta az utca pocsékja . . . Kúszált haja csapzottan hull homlokára. Festett arcát könnyek szántották végig a forró, égő bűnbánat könnyei . . . Félénken néz körül, hogy nem üldözik ki az emberek, mint a betévedt ebet. Odaroskad, térdel és megerednek könnyei. Imája nincs, csak könnye. Könnye azt mondja: hogy utálja önmagát, utálja eddigi életét, amellyel már szakítani akar. És az örök Megbocsátás, aki a farizeus házában lehajolt Magdolnához, ki, „mint a mocsári virág emelkedett ki a hinárból“ lehajolt hozzá és azt mondta neki: „Kelj föl, a te bűneid megbocsáttatnak“. És Magdolna, a huszadik század egyik Magdolnája is megtisztulva, megvigasztalva hagyja el a templomot.

Aztán jött egy ifjú ember.

Hogy mi volt, férfi vagy nő, az mellékes. Egy ember volt. A lélek egyformán érez, szenved. Beesett, sápadt arcán ott volt az átvirrasztott éjszakák nyoma, szája szegletén az a fájdalmas energikus vonás, amely a sokat szenvedő, fegyelmezett emberek sajátja. Önkéntelenül hullt térdre. Vértelen ajkai alig mozognak. Segíts Uram! mert elveszek . . . sajkám, gyöngé kis sajkám elmerül . . . Nézd, testemet szeretném széthasítani, hogy föltárjam lelkem vérző sebeit, szívemet összetépett, megtaposott szívemet, melyet tulajdon kezeimmel marcangoltam szét, írtottam belőle a gyomot, amely már-már fölburjánzott

benne . . . Kiszakítottam belőle mindent, ami emberi, ami földi, ami tőled elszakíthat. Kitéptem, noha gyökerei mélyen kapaszkodtak szívem rostjaiba; azt hittem, hogy szívemet szakítom ki velük . . . Úgy érzem, aláhull, szívemnek utolsó csöpp vére. Nyomoruságomból kiáltok hozzád, Te, aki a legtökéletesebb vagy, mert Te felérsz az egész világgal annak, ki megtalál. Segíts, mert úgy érzem, kis sajkám elvész ebben az örvényben, elragadja az ár . . . A legtökéletesebb, legtöbbet szenvedett Istenember, aki egykor a gazdag ifjúnak azt tanácsolta: „Ha tökéletes akarsz lenni, hagyj el mindent és kövess engem“, az az Isten csöndesen megszólalt, szava mint a forró nyári napon az űdítő csöndes eső a szomjas fonnyadt virágra, úgy hatott arra a vergődő, kétségbeesett szívre. Jól tudod azon úton, melyet te választottál, legbiztosabban jutsz el hozzám, a legkeskenyebb, legsivárabb, kemény, fáradságos tusa ott az előrejutás, én látom jól. De nem-e ígértem, hogy azoknak, kik ezen az úton járnak, magam leszek a jutalmuk, magam koronázom meg őket? . . . És te félsz, remegsz ingadozol? Nem Uram, nem félek, nem remegek többé. Meghajtom fejemet . . . Az Üdvözítő pedig rátette fejére töviskoronáját. És az ment: Megfeszített Mesterének szimbolumával a szíve körül, tovább ment azon a megkezdett keskeny, göröngyös úton; örök, végtelen célja felé.

Jött aztán még sok-sok megtépett betegszívű ember. Vigasszal szívében hagyta el a templomot mindegyik. Már terjedt a templom boltívei között az esti félhomály csak az oltár gyertyái világítottak.

Belépett egy ember, öreg vagy fiatal férfi, vagy nő, mellékes. Fáradt volt a járása, unott, fásult az arca. Letérdelt, égő homlokát az oltár hideg márványára szorítva. Ajkai zárva maradtak, mintha félne, hogy azon keresztül kiszabadul annak a rettenetes viharnak egy hangja, amely lelkében tombol. Úgy nyögi: Uram, hol vagy, merre jársz! Magamra hagytál azon az úton, amelyet egyszer a te szellemed ragyogott be . . . Kétségbeesve, mint a gyermek, mely anyját vesztette el, keresi hideg, téli éjszakában; úgy zokog a lelke. Ne hagyj el . . . tudom, hogy Nálad van az út, az igazság, az élet. Hitemet kikezdte a kétség; reményemet megölte a világ gonosz önzése. Szeretetemet a teremtményekre fecsértem, akik mindenemből kiforgattak. Ösvényeden akarok maradni, de Te nem mutatod fényes arcodat. Repül-nék hozzád, de lelkem szárnyát leköti a bűn, a rög. Céltalanul bolyong árva lelkem, téged keresve, megtalál-e még egyszer? Hinni akarom, hogy itt vagy, hogy jelen vagy, hallod lelkem panaszát. Egy őrült gondolat ötlük agyamba: Nincs . . . Remélni akarok, bízni és újra int a

rém. Kiben remélsz, aki nincs? Szeretni akarlak nagyon, Királyomat, Istenemet, Teremtőmet, Végcélomat újra. S itt a hang: Mit szeretsz, ami nincs? Tépelődő, vergődő lelkemben nem támad hang, amely benne a Te jelenlétedet hirdetné . . .

Az a szelid, jó király, aki annyi sebzett szívű embernek csilapította fájdalmát, letörülte azt a sok könnyet, s mindenkire volt szava, most néma maradt. Feleletül: Leszállt trónjáról és beköltözött abba a vergődő, kétségűl kikezdett, reménytelen tönkretette szívbe. Csöndesen, szótlánul . . . És a szív még nem érezte. Nem érzett mást, mint hidegséget, sívár ürességet. Talán még soká rejti el fényes arcát; és a lélek ezen a sötét úton fog haladni örök célja felé, egy láthatlan kéztől irányítva egy rejtett hatalom által vezetve. Elrejté a kétkedő elől arcát az örök Fényesség, hogy annál fényesebben mutassa meg magát azoknak, akikről írva vagyon: „Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek.“

*

Menjünk mi is hozzá bajainkkal. Vigyük hozzá ügyünket. Ő a legnemesebb, legszeretőbb, bennünket legmegértőbb Szív. Könyörületes Ember, mindenható Isten Ő. Az élet minden bajára Nála van az orvosság, az ember folytonosan háborgó szíve is csak Nála nyugszik meg. Ő változhatatlan. Benne soha nincs csalódás. Ő, egyedül ő az, akiért teremtettünk, élünk; szenvedünk, örülünk. Ő a végcél. Ő a fönnálló társadalmi, erkölcsi rendszer célja. Minden szép, gyöngé emberi elménkkel megfogható szép és jó fogalma: Bizalmunkért Ő lesz jutalmunk, már itt a világon és ott fönn, ahol a tulajdonképpeni élet kezdődik, nála lesz örök, boldog létünk.

Inkognita.

Egy a sok közül.

— Calderon de la Barca. —

Ki nem hallott volna már *Spanyolországról*, oly sok költő és lángész daltkedvelő hazájáról? *Spanyolország* volt hazája oly sok költőnek és művésznek, kikről a művészettörténelem oly sokat mond! Murillora és sok másra gondolok, kik ama örökre szép színpompás képeket festették. Ama halhatatlan költőkre gondolok, kik hazájuk szépségeiről oly gyönyörűen írtak és énekeltek. A spanyolok legnagyobb költője, s egyuttal a világ egyik legnagyobb költője **Don Pedro Calderon de la Barca.**

A hírneves költő 1600. január 17-én született *Madridban*. Előkelő és gazdag család sarja volt. Szülővárosa jezsuita kollegiumában nevelkedvén 1615—1620-ig Szalamankában tanult. Ezután a katonasághoz ment, s mint tiszt szolgált a király hadseregében. 1630-ban a *Santiago-lovagrendbe vétetett fel*, s a katalóniai hadjárat idején bőséges alkalmat kínálkozott arra, hogy az uralkodó család iránti hűségét és bátorságát kiműtassa. A jámbor katona a háború befejezése után egyedül Isten szolgálatára határozta el magát s pappá lőn. Ezen időben lépett be az *asszízi Szent bűnbánó rendjébe*. 1651-ben lőn szülővárosában pappá szentelve, s ez időtől fogva mint az igazán Jézus szentséges Szíve szerinti pap a legnagyobb buzgósággal fáradozott a lelkek megmentésén. Két év múlva már a *toledói székesegyház kanonokjává*, s 1663-ban királyi udvari káplán lett. Meghalt Madridban 1681-ben máj. 25-én, mély gyászt hozván a királyra és egész nemzetére.

Calderon minden idők egyik legnagyobb drámaírója volt. Műveinek művészi technikáját, de főként nyelvezetének bájos finomságát hazájának egy költője sem tudta fölülmulni. Különösen kiemelendő, hogy műveinek cselekvénye nem vész el az epizódok halmaza között, hanem vaskövetkezetességgel halad, míg célhoz ér. Az anyagnak csaknem matematikai pontossággal történt elrendezését nagyban emeli a nyelvezet szépsége. A német Fastenrath erre vonatkozólag azt mondja, hogy Calderon „hazája nyelvének legbájosabb virágait fűzte koszorúba.” *Legszebb művei a vallásos tárgyú drámái és az Autos*. Műveinek legismertebbjei: „El principe constante”, „Los dos amantes del cielo”, „El magico prodigioso”, „El purgatorio de San Patricio”. Isten szeretete iránti legmélyebb és legszentebb lelkesedéssel van telve az „*Autos sacramentales*”. Amíg ki nem vész az emberiség szívéből az igazi és tiszta művészet iránti érzék, az Autos mindenkor a legnagyobbszerű művek közé fog tartozni, melyeket emberi ész valaha alkotott. Az Autos által Calderon megszerezte és kiérdemelte a címet: *a katholicizmus drámaírója*.

Korunk drámaírói, kik annyira szeretik az erkölcsi léhaságot s képesek még arra is, hogy nyakigmeztlábjáró alakokat visznek a színpadra, bizony megtanúlhatnak Calderontól, mi az igazi művészet s hogyan lehet maradandót alkotni. Mi pedig örüljünk annak, hogy Calderon *rendi testvérünk* volt, a költői lelkü szent Ferencnek méltó fia, ki megmútatta a világnak, hogy a ferences szellem *nem kerékkötője a művészeteknek*, sőt ellenkezőleg, megtermékenyíti a lángészt, s azt az eszmény megvalósítására bírja.

Thaler—Galambos.

KETTEN A MESTERREL.

Fehér fényben, fehér ruhában
Egy férfi jár előttem egyre,
Vezet, vezet kezem kezében
Föl a magányos nagy hegyekre:
Az emberarcok ködbe veszttek,
Ketten vagyunk a bérceken
Kézen fogva vezet a Mester —
S én követem.

Megláboltam a pusztaságot
Homokviharos síró tengert,
Szürke porát szívembe szórta,
Szörnyű magánya majdhogy elnyelt.
De tikkadt lelkem fölüditve,
A Mester arca járt velem —
S én követem.

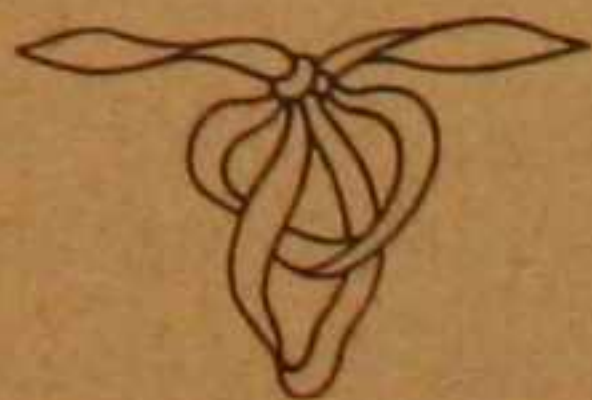
Lehevertem illatos fűre
Az ős regéknek erdejében,
Elálmodoztam rózsás felhőn
Távol dalon zsongó levélen.
De kezét homlokomra téve
S megnyítva álmodó szemem;
Előre mutatott a Mester —
S én követem.

Elértem a hegyek tövébe
S indultam fölfelé nyomában,
Dideregtem a szirti szélben
S a szikla megvérezte lábam.
Ha megálltam szemembe nézett
És rám mosolygott csöndesen
S belém szállott a Mester lelke:
S én követem.

Mikor az első csúcsra értem
Verejtékes nap estelén,
Megkisértett a nagy kísértő
És egy szép világot tárt elém.
De a Mester szemembe nézett
Szomorú szemmel könnyesen
S rajta kívül nem láttam semmit —
S én követem.

Járok magányos hegytetőkön
A magasságos szirt-hazában,
S egy férfi jár előttem egyre
Fehér fényben fehér ruhában.
Magunk vagyunk. A kezem fogja,
Lelke lobog a lelkemen.
Kézen fogva vezet a Mester —
S én követem.

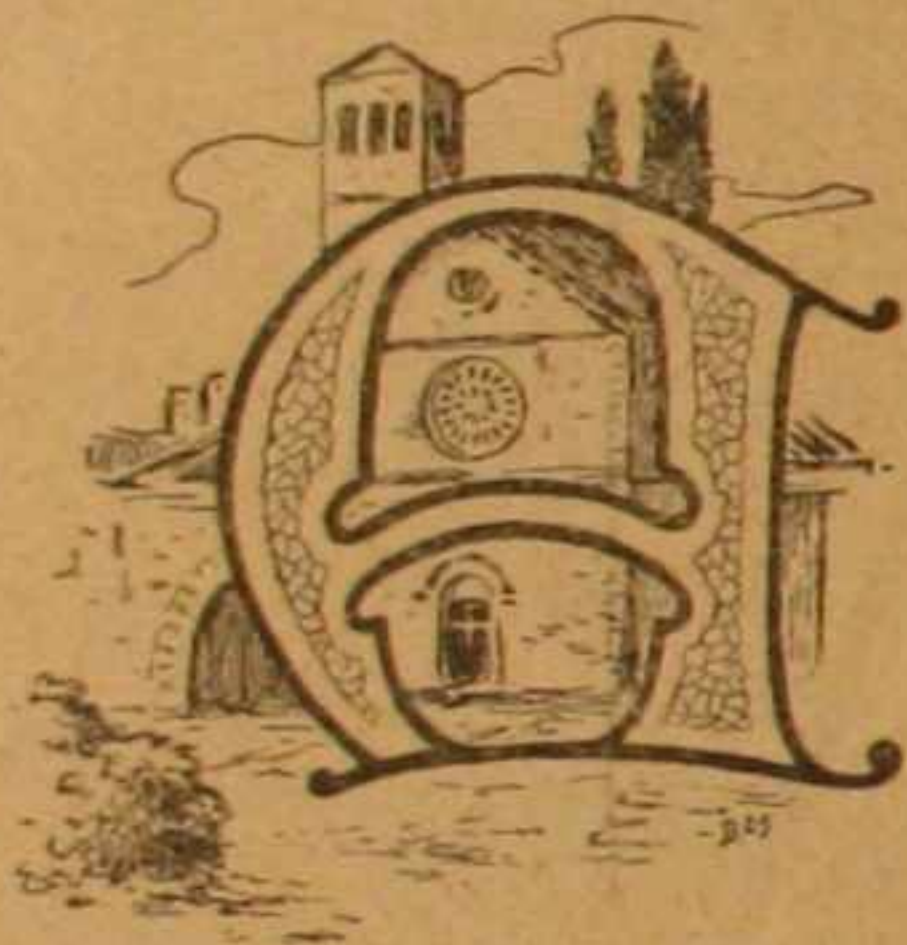
Riskovics Ilonka.

La Trappe.

A gondviselés útja.

la-trappei cisztercita kolostor szigorú fegyelme századok folytán lazulni kezdett. A fegyelem teljes hiányakor, a XVII. század második felében, Armand Jean le Bouthillier de Rancé vállalkozott a régi hirnév visszaállítására. Atyja királyi tanácsos volt, s Medicsi Mária királynő titkára. Armandot szülei gyermekkorától kezdve papi pályára szánták. Az udvar kegye által ama kor szokásához híven, már több egyházi méltóságot viselt, mielőtt felszentelték volna. Tizenegy éves korában már két kolostor apátja és három szerzetesház priorja volt, ami néki évi huszezer korona jövedelmet biztosított. Oly fényes lelki tehetségekkel birt, hogy már tizenkét éves korában franciára fordította, s kommentárral ellátta Anakreon görög költő dalait. 1652-ben pedig a párisi Sorbonne-egyetemen a licenciatust nyertek között az első volt, míg maga a nagy Bossuet csak a harmadik. Szellemének nagyságával teljes ellentétben állott erkölcsi élete. Egészen világiasan nevelve egyedül a világnak élt. Mindenfelé hívták és ünnepelték, s míg így egyrészt teljesen a testi gyönyörök élvezésébe merült, másrészt oly főnhéjazó gondolkozásúvá lett, hogy a néki felajánlott leoni püspökséget visszautasítá, mert neki kicsinynek tetszett, s a toursi püspöki székre vágyott.

Isten azonban azonban azt akarta, hogy Rancé az egyház egyik csillagává legyen. A sors csapásai voltak a kegyelmek, melyek őt Istenhez vezérelték. Az első csapás az volt, hogy nagybátyja, a toursi püspök meghalt, s a megüresedett szék betöltésekor őt mellőzték. Nem

sokkal ezután egy vadászaton történt, hogy midőn a Szajna partján haladt, a tulsó parton elsüté egy vadász a fegyverét, s a madár helyett, melyre célzott, őt találta. Szerencséjére vadásztáskája felfogta a golyót. Rancé ijedtében így kiáltott fel: „Oh, Istenem, hol volnék most, ha ha nem könyörültél volna rajtam!” E jelenet azonban, mely őt annyira megrendíté, még nem volt elég arra, hogy Istenhez térítse; de midőn nemsokára az orleansi herceg, kinek udvari papja volt, borzalmas halálának szemtanuja volt, megváltozott, megtért. Egy egyszerű falusi házikóba vonúlt, s ott nyugodt megfontolás után megérlelődött benne a gondolat, hogy lemond a világról s teljesen Istennek él. Eladta mindenét, s árát a szegényeknek adta kárpótlásul azon jövedelmekért, melyeket eddig az egyháztól húzott, noha azokat egyáltalán nem érdekelte meg. Lemondott minden méltóságáról is, melyet csak viselt.

A többi között tulajdonosa volt a kicsi és csekély jövedelmű la-trappei cisztercita kolostornak is, melyet azonban még sosem látott. Most ide vonúlt vissza, hogy ennek tényleges apátja legyen. Az apátságot pusztulófélben találta. Bérlője és hat szerzetes lakott benne, kik azonban csak szerzetesi ruhájuk miatt voltak szerzeteseknek nevezhetők. Rancé már az első napon látta, hogy nem az Isten házában, hanem valóságos rablók barlangjában van: a szerzetesek ugyanis vezető nélkül levén, botránnyosan becstelen életet éltek. Rancé eleinte nem bírta őket semmiféle jóra bírni, sőt élete ellen törtek. Szelidsége, béketűrése, igazi benső áhitata s mindennél jobban ható példája által végre sikerült magának tekintélyt szerezni, mire aztán visszaállította apátságában a rendszabályok által előírt eredeti szigorúságot. Ujból megkezdték a nehéz földmunkákat, s a kolostor csendjét csak a gregorián énekben felcsendülő zsolozsma áhitatos hangja szakította meg.

Rancé is résztvett a nehéz munkában, s alig pihent valamit éjjente. A magány és a munka megedzette lelki erejét, de teste mindinkább gyengült. Nem törődött vele, dolgozott tovább, csak lelke üdvösségét tartotta szem előtt. Az éles eszű, képzett, magába szállott, szent életű Rancé számos barátira talált, kik őt magányában gyakran fölkeresték; jó tanácsért még messze vidékről is jöttek hozzá. Püspökök, szerzetesek, katonák, s világi urak és hölgyek kerestek, s találtak nála jó tanácsot, s vigaszt. A kolostor kapuján zörgető szegények és koldusok mindenkor kaptak eleséget. — Rancé Frankhon büszkesége lett s halálakor a leghíresebbek sem győzték eléggé magasztalni nagyságát. A nagy Bossuet, az ő iskolatársa és jó barátja egy második szent Bernátnak mondá.

Rancé gyermekei, a trappisták megtartották a cisztercita öltönyt s hívek maradtak szent Benedek szabályaihoz és jelmondatához: „Cruce et aratro — imádság és munka!” A trappista szerzetnek jelenleg 57 kolostora van 3700 rendtaggal. Magyarország kivételével Európa minden országában van egy-két kolostoruk, sőt Ázsia és Áfrikában is...

*

Valamit az életre!

Rancé Isten szolgája volt s mások előjárója és mégis a földi gyönyöröknek élt. Óh, hány ember felejt el most is, hogy Istennek köszönheti létét? hány felejt el, hogy ép ezért Istennek kell szolgálnia? s hány felejt el, hogy mennyei örömök élvezésére született? Napjainkban nagyon terjed a modern tudás, ami nem más, mint tudatlanság, mert az ember, ki ennek hódol, nem tudja: honnét az ember? mi célja itt az embernek? s hová megy az ember? Az egyház ellenségei, főként a zsidó sajtó hirdetik e modern tudományt s az ifjúság, melynek testében lobogni kezd a szenvedély tüze, szívesen szegődik e tan zászlója alá s él a jelennek, él a testi gyönyöröknek.

A modern tudománnyal bélelt (szóval: buta) ember tagadja isteni származását; hiszi, hogy a természettől van (de hogyan?) s természet szerint, ösztönének megfelelőleg akar élni, mint az állat, s tény, hogy a disznónál is disznóbbul él. Tagadja örök létét, az örökké tartó szellemi, lelki gyönyörűséget, azért a jelennek él s leszakítja az élet minden rózsáját, „mert az ember egyszer él” s hozzá még „rövid az élet, örök a sir!” Istennek szolgálni nem akar, azért még az Ő létét is tagadja; ő egyedül a világnak és saját testének akar élni s minden vágya, minden célja ez egy szóban összegezhető: test, vagy emberhus.

Rendi testvéreim, mi hiszünk Istenben, mert ezt a józan ész követeli: Isten nélkül ugyanis nem tudjuk megmagyarázni a világ eredetét. Mi hisszük, hogy Istentől származunk, hogy Isten gyermekei vagyunk, mert ezt tanítja szent vallásunk, de maga az emberi ész is (mert honnét az első ember, ha nem Istentől?). Mi hisszük azt is, hogy az ember Isten dicsőítésére, szolgálatára van teremtve, mert ezt tanítja a mi sz. vallásunk, mely megőrizte számunkra ama törvényeket, melyeket Isten az emberiségnek előírt. Ki e parancsolatokat teljesíti, elfordúl a világtól, el saját testétől s egyedül Istennek él. De mi hisszük azt is, hogy az örökélet számára lettünk teremtve, hol végtelen boldogság és gyönyörűség részeseivé leszünk; hisszük, hisz mindennap imádkozzuk: „hiszem... az örök életet”, melyről szent

Pál azt mondja, hogy szem nem látta, fül nem hallotta és az ember szívébe föl nem hatolt, minő dicsőséget készített Isten azoknak, kik Őt szeretik.

Testvéreim, éljünk Istennek és ne a világnak, mert mi Istentől vagyunk! Örömünket és boldogságunkat ne keressük a földi gyönyörűségekben, mert ott igazi, tartós, zavartalan boldogságot sosem fogunk találni, hanem keressük Istenben, s végnélküli lesz boldogságunk. A test gyönyörei csak pillanatnyiak lehetnek, de a lélek élvezete a halál után örökké fog tartani. Forduljunk el a modern elvektől, egyszóval: a testtől s éljünk tisztán, bűnnélküli angyali életet, akkor majd mi is élvezzük az angyalok boldogságát; legyünk Istennek jó és hű gyermekei, akkor majd Isten boldogságának és dicsőségének leszünk részeseivé. Különösen ne felejtsek el a szülők és elüljárók, hogy intő szavuk és jó példájuk által, hány lelket menthetnek meg az örök boldogság számára.

Rancé fölismerte az Isten hívó szavát, lemondott a világról, s bűnbánó életet kezdett. A bűnösök bűnöse Isten kedveltje lett. Ime, mily csodálatos a gondviselés útja! Óh, hány ember él ma is a bűnben, s nem akarja magát Isten előtt megalázni! Mi, testvéreim, a bűnbánatrendjének (Ordinis Poenitentiae) vagyunk tagjai; legyen is a mi életünk állandóan, igazán bűnbánó élet! — Hány embert akar az Isten magához téríteni s betegséget és különféle csapásokat bocsát reá, de az ember, ki a bűnben már csaknem elvakúlt, nem akarja észrevenni Isten büntető kezét és egyuttal hívó szavát! Ha a jó Isten bennünket is meglátogat betegséggel, bajjal, sose gondoljuk azt, hogy nem érdemeltük meg; sőt ellenkezőleg nagyon is megérdemeltük eddigi bűneink miatt. Sokan méltatlankodnak, pedig a jó Isten csak azokat látogatja meg, kiket szeret, hogy még jobban fölemeljen bennünket Magához, hogy hasonlóbakká legyünk Hozzá a szenvedésben, hogy egykor annál nagyobb legyen dicsőségünk és boldogságunk is.

Fr. Emericus Ord. Poen.

Levél a Szerkesztőhöz.

Két egymást kiegészítő levél jött a perifáriakról.

Ha nem tudnók azt, mily messze van *B.* és *Sz.*, kénytelenek volnánk megbarátkozni azon gondolattal, hogy a két levelező összebeszélt.

A levelek idetartozó részét leközzöljük, hogy beszéljenek — a mi okulásunkra.

Főtisztelendő Uram! Mint hívő keresztény és szervező politikusnak mostanában jócskán kijutott a munkából. Elmaradásomat okolja meg e körülmény. Hiszem, hogy kielégítő.

Nem akarok a politika piszkos mezejére tévedni. Nem akarom elmondani mindazt, amit láttam és tapasztaltam; megkimélem a „Hirnök” igen tisztelt olvasóit az erkölcsi züllöttség tollal le nem írható fekélyeinek szemlélésétől.

Sokat hallottam jó és kétes szándékkal megírt kritikát népünk elmaradottságáról, de hogy annyira gerinctelen, sohase hittem volna. *Nincs meggyőződése.* Ma kereszties hadjáratra ránt kardot, holnap homlokegyenest ellenkező dolgok véghezvitelére *kínálja* magát . . .

Sokat tett a Népszövetség az eszmék tisztázása érdekében, s szociális, politikai térfoglalásunk sem tagadható . . . De . . . nem bizom a munka eredményében, amig bensőségessé nem tesszük a meggyőződést amig a vallással szorosabb kapcsolatba nem hozzuk népfölvilágosító munkánkat. Nem vagyok megelégedve a szociálizmus munkájával, csupán a munkásság anyagi helyzeteinek jobbitását, a „vörösek” iránt táplált ellenszenv fölkelését, a legjobb esetben fölvilágosító előadásokat vallja programjául. Amig határozottan, kimon-

dott célzattal be nem viszik a vallást folyton gyarapodó körökbe; amíg bensőséges hitvallókká nem teszik a szociálistákat, nem lehet bizni bennük . . . „*Vérébe kell átmenjen mindenkinek a keresztény elv!!*“ Ne idegeskedjünk, ne kapkodjunk másfelé. Hiábavaló, *ez a legfőbb.*

Sokszor elgondoltam, — bár minden mozgalom legalább annyit tenne a meggyőződés megteremtésére, mint a III. rend a ő havi gyűlésein folyton praktizáló életet hirdető berendezésével.

A harmadik rendet, mint ilyet, nem láttam a politikai élet Charibesei közt, de hiszem, hogy a harc tüzeiben megállná helyét, s az erkölcsi gyengeség oly undok tüneteit nem mutatná, mint a hitében sekélyes néptömegek tevék.

Menjünk csak előre Főuram, mert ránk nagy szüksége van a társadalomnak . . . Családban, utcán, hivatalban . . . politika zajában egyaránt . . .

Szives bocsánatát kérve vagyok őszinte tisztelő hive

Antal terciárius.

Ime a kiegészítő rész:

Főtisztelendő Uram . . . Nehogy drága idejét elvegyem, csupán egy szerény javaslatra szorítkozom.

Tudtommal a III. rendi gyűlések, oktatások megtartásához nincsenek megállapított témák. Amit a körülmények előtérbe nyomnak, vagy alkalomszerűség kínál, mindig ez adja nekem is, — talán másnak is — a beszéd tárgyát. Természetesen magától értetődik, hogy ezenfelül a rendi életet érintő beszédek sem maradnak el.

Bár a körülmények, s az alkalom is sok szép anyagot nyújt az oktatásra, még sem tartom fölöslegesnek javaslatom nyilvános előadását. Ha másért nem, legalább hozzászólás végett.

Nem volna-e tanácsos a rendi nevelés, az erkölcsi és hitbéli élet mélyítése céljából a következő témákat venni föl:

a) a jelöltség ideje alatt kimerítenék a szabályok magyarázatát, a III. rend célját. stb . . .

b) az újoncév alatt a lelki tökéletesség eszközeiről nyernének oktatást. A szentségek méltó fölvetetéhez szükséges dispozióról . . . Az egyes erények megszerzésének, illetve bűnök, gyarlóságok leszőkésének módozatáról stb.

c) Ezután a föntebbi dolgok esetről-esetre való felújítása mellett az egyes korszerű témák megvitatása gyűlés keretében a rendi tagok

által . . . Disputációk stb. Azt hiszem a beszédeknek e célszerű besztása látható eredményt hozna a III. rendre, s megkönnyítené az igazgatók munkáját is.

Mit gondol a Főtisztelendő Szerkesztő úr, s mit szólnak hozzá azok, kiket érdekel az ügy? Nem volna jó egy beszédtervezetet válogatott témákból összeállítani? Vagy hagyjuk a következő kongresszusig? Mikor lesz?! Ilyen dolgokban nem szabad késedelmeskedni!! Cáltaludatos munka kell odaadással . . .

Választ kér

Caritas.

Letört virág.

szomorú őszi, halottak napja van. A fák sűrűn hullatják sárga, száraz lombjukat, s amint az őszi szél össze-vissza veri a fák égfelé nyuló ágait, kísérteti hangokat adnak; az ember csontok zörgését véli hallani a légben. Kisérteti csend borult a természetre; csak az egyszerű kis pacsirta kezd húrjainak pengetéséhez, de oly búsan, andalítóan, hogy minden akkordja hangosan felzokog . . .

Szegény kis madárka, siralmas őszi daloddal csak figyelmeztess az embereket a természet haldoklására s az élet elmulására!

Lelkemre nehéz bánat sötét fátyla borult; egyhangú melancholia vesz rajtam erőt, alig veszem észre a fekete ruhás embereket, kik fájó szívvel és bánatos arccal sietnek a holtak birodalmába, a temetőbe.

Szomorú tekintetem egy előtttem fekvő, kedves képen révedez s elgondolkozva hosszan, mélyen, szememből lassan megerednek a könnyek és sűrűn peregnek alá a képre; azon képre, mely kedves emlék attól, kit hiába keres lelkem e siralom honában, ott fenn, a csillagok felett találván csak fel őt . . . Olyan szelid, oly jóságos az arca; szemeiből a vídámság, boldogság és ártatlanság sugara ragyog. Oh, de hát miért is ne sugározná ez boldogságot, hisz fehér ruhában, mirtusz koszorúval fején, lenge fehér fátyollal, mely egész alakján előmlik, menyasszony ő . . . És hát a menyasszonyok nem szoktak boldogok lenni? . . .

Igazán boldog menyasszonynak látom őt előttem a képen. Jézus, az égi vőlegény, midőn először foglalt helyet az ártatlan ifjú szívben, szeretettel tölté azt be és mintha csak magának választotta volna, mintha azt akarta volna azon a napon mondani, szived nem e földé, nincs annak ahhoz joga, egyedül csak nekem.

A kedves naptól fogva, mely ifjú életében a legszebb és legmagasztosabb nap volna, a kedves ifjú lányka lassan-lassan hervadni kezdett, mint a kis gyöngye virág, melyet a perzselő nap heve ért. . .

Hat év múlt el így lassú hervadásban, de én akkor mégis boldogabb voltam, mert együtt lehettem vele, ő velem ki oly őszintén osztott bánatomban, egy szerető, hű testvéri szívvél. S hat év után? . . . E gondolatnál szívem összeszorul, a seb még fájóbb, még sajgóbb azon tudatra, hogy hat év után nincs többé. . . Nincs. . . nincs. . . Lelkem feljajdul és elmereng a bánatos múlt felett.

Hideg őszi nap volt; a fák leveleiktől megfosztva, az égbolt ólom felhőktől borítva, melyekből sűrűn hullottak alá esőcseppek. A természet igazi haldoklása volt ez; sehol semmi jele sem volt látható az életnek. E szomorú napon tompán zúgtak a harangok, temetésre szóltak; egy önmagát Istennek és a keresztény szeretet legszebb eredményének gyakorlására szentelt, önfeláldozó angyalnak porhüvelyét vitték ki a temetőbe.

Ezen temetésen ő is ott volt a szegény, gyöngye lányka, s ez volt végzete; erősen áthült; ettől kezdve rohamosan hanyatlott életerejére. Ijesztő, görcsös köhögés lepte meg. Szenvedett sokat, igen sokat szenvedett, de türelme nagy volt, angyali.

A rideg halál már reálehellte jéghideg csókját, de ő nem tudta hogy oly közel van hozzá . . . Utolsó órájáig bizott felépülésében. A fiatal élet visszariadt a haláltól, mert hisz még csak most kezdett élni.

Midőn heves fájdalom járta át egész valóját, minden tagját, nem nyílt panaszos szóra ajka, de megnyugvással és bizalommal rebegte: „Szűzanyám segits, édes, drága anyám, Mária, segits.“!

Istenem, mikor fogok én meggyógyulni — mondá önmagához — mikor? . . . Soha! soha!

Leirhatatlan a fájdalom, mit e szavak bennem előidéztek: „Mikor fogok meggyógyulni? . . . soha! . . . soha!“ Fájdalom de igazat mondtál édes nővérem, soha, soha . . .

Örült midőn mellette voltam s vele beszélgettem. Egy napon,

hogy rövid pár pillanatra távoztam mellőle, visszahívott. „Hol vagy — mondá ő — jöjj, ülj ide le mellém, hisz annyira hiányzol”. . .

Sohasem felejttem el e szavakat: „Annyira hiányzol”. Istenem! akkor én hiányoztam neki s most ő hiányzik nekem . . .

Hideg téli nap volt, a hó fehér leple magasan takará az utcákat és utakat, nyikorogva a léptek nyomása alatt. Fehér volt mindenütt a természet; az utcák néptelenek és járatlanok voltak, akinek dolga volt künn, az erősen beburkolva sietett útján, hogy minél előbb meleg szobával válthassa fel a csípős levegőt.

Ezen napnak délutáján kisdéd csengetyű gyenge hangja volt hallható, jelezve, hogy az Úrnak szolgája magával viszi az angyalok Kenyerét. E pillanatban feltárult az ajtó, a beteg felemelte tekintetét s azt az ajtóra irányítva, gyenge sóhaj szállt el halvány ajkán. Arcán megnyugvás, szemében szelid béke világolt, béke, hisz a békesség Fejedelme jött el hozzá, hogy megerősítse őt a hosszú, nagy útra . . .

A beteg lányka töredelemmel meggyónt, szivből bánva életében elkövetett hibáit, s aztán megtisztult szívébe fogadta az édes Jézust. Már nehezen lélegzett s szakadozottan rebegé: „Jézusom . . . irgalmazz . . .”

Ekkor úgy éreztem, hogy rövid idő múlva magához szólítja őt az isteni Gondviselés és nekem bucsút kell tőle vennem, azért a fájdalom éles tűre hatolt szívembe, de valami vigasztaló reménysugár is világolt felém, hisz nemsokára találkozunk majd odafenn . . . Szívem és lelkemet az ég felé irányítám, mert tudtam, hogy:

Nem tart örökké e földi lét,
Egy jobb világ váltandja fel helyét;
E jobb hazába kell tekintenünk
Zarándoklás csak földi életünk.

Két hét telt el. Késő este volt; merengve járt az ezüst fényű hold az azurkék égbolton a ragyogó csillagok milliárdjai közt, miként a pásztor az ő nyája között. Néma csend honolt a természetben; mindenütt béke lengett.

Ez estén letérdeltem a szenvedő, haldokló ágyához és hangosan imádkozám: „Emlékezzél meg oh legkegyesebb szűz anya Mária, hogy még sohasem lehetett hallani, hogy Te valakit elhagytál volna.”

Ezen imára a haldokló is felnyitotta bágyadt fénytelen szemeit és velünk imádkozott. Majd tekintetét a Szentszűz szívének képére, azután az alatta függő mécsesre emelé; sokat mondott e tekintet, benn volt abban kérés és szeretet, bánat és megnyugvás. Kezében viaszgyertya égett. Hangosan kezdé imádkozni: „Jézusom, kezedbe

ajánlom testemet, lelkemet, életemet és mindenemet és halálom óráját . . . Ez volt utolsó imája; ezután elcsendesült.

Éjfél tájban hangosan felkiáltott s azután bucsút vett tőlünk . . . Tekintet még egyszer és . . . utoljára felveté, azután lecsukódtak szemei örökre . . . Ebben a pillanatban a halál kinyujtá jéghideg csontkezét és letörte a virágot . . . Egy virággal kevesebb lett az élet kertjében. A következő percben már csak halott mellett álltunk. De ekkor már hangosan kitört belőlem a keserűség és arcom kezembe temetve, úgy zokogtam.

Gyönyörűen ragyogott a nap az égbolton, amilyen szép csak lehet, oly napsugaras téli nap volt. Én a ravatalnál álltam. Sötét gyász vett körül; a falak feketére bevonva. Fehérbe öltözve, mint egy menyasszony feküdt előttem kedves halottam, akit oly igazán szerettem s aki engem oly őszinte melegséggel vett körül. Fején myrtusz koszorú és lenge fehér fátyol; arcán szendesség honolt, ajka és szemei, azok a szelid szemek némán bezárva . . .

Megkondultak a harangok, búsan panaszosan: ekkor tompán, de szívembe nyilalóan hangzottak a szegek ütései amint a koporsóba fúródtak.

Requiem aeternam dona ei Domine . . . hangzott a szomorú ének s én megtört szívvel kísértem el őt utolsó útjára.

*

Merengésemből a harangok szomorú zúgása, fájó zokogsága ébreszt fel s én is követem a fekete ruhás, szomorú szívű embereket a templomba, hogy elimádkozzam a feltámadást váró, de még a tisztító tűz lángjai közt szenvedő szegény lelkekért a Misereret.

Timár Mária.

MEMENTO MORI.

Szomorú őszi nap süt ránk,
Mitől lehull a fa lombja:
Valami gyászos sejtelem
A földre húzza levonja —
— Memento mori . . .

A virág kelyhe halavány,
A harmatcsepp is ráfagyott,
A közeledő ősz jöttén —
Az egész táj bús, elhagyott . . .
— Memento mori . . .

Fájdalmas szívvel nézek szét
A pusztulásnak mezején;
Mért nincs erő, mely erőt vesz
Az elmúlásnak erején?
— Memento mori . . .

De földarit im az a kéz,
Mely annyi éltet sirba ás:
A sok virág mit létrehoz
A tavasszal e — hervadás. —
— Memento mori . . .

Ankáné Dobay Mariska.

Itt van egy kép. Igen sokat beszél. Ki tudna róla egy szép VERSET vagy gondolatokban gazdag PRÓZÁT írni? Csak egy kissé elmélyedni . . . és imád-ságos lelkülettel írni . . . Ki a legszebb verset és legszebb prózát írja, külön-külön egy szép könyvvel jutalmazzuk meg. NOVEMBER 20.-ig kérjük beküldeni, hogy a legjobban sikerült dolgozatokat decemberi számunkban közölhessük. Fől munkára mindazok, akiknek tartalmasabb, gazdagabb lelkületük van!!

Egy naplóból.

Csütörtök 1901 május 2.

Május elseje volt tegnap. A városban délelőtt nagy szociálista tüntetés volt. Néhány fejet is beverték, egy rendőrt fejbe dob-
tak, több alakot letartóztattak. Ezt csak hallásból tudom. Nem
voltam kíváncsi ilyen tüntetésre. Igazgatói szünet lévén, dél-
után elmentem Farkassal a hegyekbe sétálni. Igen kellemes volt. Az
erdő most kezd zöldülni. A gyöngye hajtások úgy megtermékenyítik a
levegőt édes illattal, az alig meleg szellő csendesesen ringatja a még
félíg csupasz ágakat, az ég is, mintha sötétebb kék színben úsznék
és a napsugár is szelid hullámokat ver a hegyek tetején. Hozzávéve
még azt a száz meg ezer madárkát, a melyek össze-vissza csicseregve
mégis oly összhangzóan töltik be az erdőt énekükkel, mindez oly erős
hatással van az emberre, hogy nem tudja, mit is élvezzen előbb és
inkább: vajjon a zöldelő erdőben fürössze-e meg kíváncsi szemét,
vagy a fényes égboltot bámulja-e, avagy a madárkák énekét fogadja-e
élvező fülébe, a tüdejét szíjja-e tele tavaszi levegővel, vagy együtt-
véve minden hatását a természetnek, átengedje magát egy élvezeti
mámornak, vagy mindezek fölé emelkedve, szálljon-e a természet Urához,
ki mindezt létrehozta, egy lelkes fohászban: „Te Deum laudamus“?
— Igazán fönséges a természet és fölemelő az emberre, kinek a ked-
véért az Isten ezt teremtette.

Mikor az első élvezetből fölocsudtunk, letelepedtünk egy padra
és elkezdtünk beszélgetni:

- Milyen szép is a természet tavaszkor!
- Bizony szép! — feleli.

— Hát tisztán csak az emberért volna ilyen szép a természet?

— Tanultuk, hogy Isten mindent önmagáért teremtett.

— Igaz is. Nézd mi is most éljük a tavaszunkat. Vajjon miért élünk mi? Talán szintén az emberekért?

— Ugyan kérlek, hogyan is kérdezhetsz ilyet! A katekizmus első kérdése szól erről. Csak nem felejtetted már el!

— Helyes, de sok út van ám! Melyik fog épen engem az üdvösségre vezetni?

— Szóval arról akarsz beszélgetni, hogy milyen pályára lépj. Látod, én már határoztam: pap leszek. Te is mindig az akartál lenni!

— Igaz úgy mondtam mindig, de mostanában ingadozom, nem tudom mit csináljak.

És elmondtam neki, milyen aggodalmaim vannak a papi és világi pályán, sőt elárultam a titkomat is, a melyről eddig senkinek sem szóltam, hogy t. i. kihez vagyok lekötve. Szó nélkül végighallgatta és a végén hosszat gondolkodott. Végre faggatásomra ezt válaszolta:

— Én nem sokat okoskodom. Evvel a gondolattal nőtem fel; nem nézek sem jobbra, sem balra. Hogy mi lehet a jövőben, azt nem tudom. Csak azt tudom, hogy, ha az Isten papnak szánt, akkor ad is annyi erőt és meg is véd minden ellen. — Ne csinálj magadnak sok ellenvetést és nyugtod lesz. Hogy pedig olyan nagyon szenvedélyes lennél, azt nem vettem észre rajtad. A mi azt a lányt illeti, azt hagyd. Akármilyen ideálisnak látszik a dolog, veszedelmes.

Elgondolkodtam a szavain. Igazat mond a maga szempontjából. Neki már a vérében van a papság; ő egészen más mint én. — Nincs épen kizárva, hogy idővel veszedelmes lesz Irén, de ezt Farkas nem érti.

Nem volt nyugtom, Este felé elmentem Szendéhez. Egyedül volt a szobájában. Suttogva elmondtam neki ugyanazt, a mit Farkasnak és kértem tőle tanácsot. Elnevette magát: Mit adhatok én neked tanácsot. Magam sem tudom mi legyek. Ráérünk még arról gondolkodni. Ugy kell most élni, hogy bármilyen pályán megtudjunk majd élni becsülettel.

Bosszantott a válasza, — pedig most látom, meggondolni való — és eljöttem. Az ám! Csakhogy a másik ajtóban kivel találkozom! Irén jött be az udvarról a kézi munkájával. Látja hogy rohanva megyek, megszólít: de sietős dolga lehet! Zavarba jöttem. Egész nap a „sietős dolgom„-mal foglalkoztam és nem kaptam rá választ, a mely megnyugtatót volna és most épen ő, a ki szintén szerepel a „sietős dolgom“-ban, jön előmbe és önkénytelenül is — vagy talán leolvasta

arcomról belső nyugtalanságomat — belevág a kérdésbe, a mellyel éppen foglalkozom. Mit szóljak most! — Bizony sietős! — vetettem oda. — Hm hm! Mi lehet ez? — Kérdi vagy magában csak, vagy kíváncsian. Én pedig részvétnek vettem és így áthatva összes kintő gondolataimtól és kétségeimtől, leültem gépiesen egy székre és egész komolysággal kezdtem:

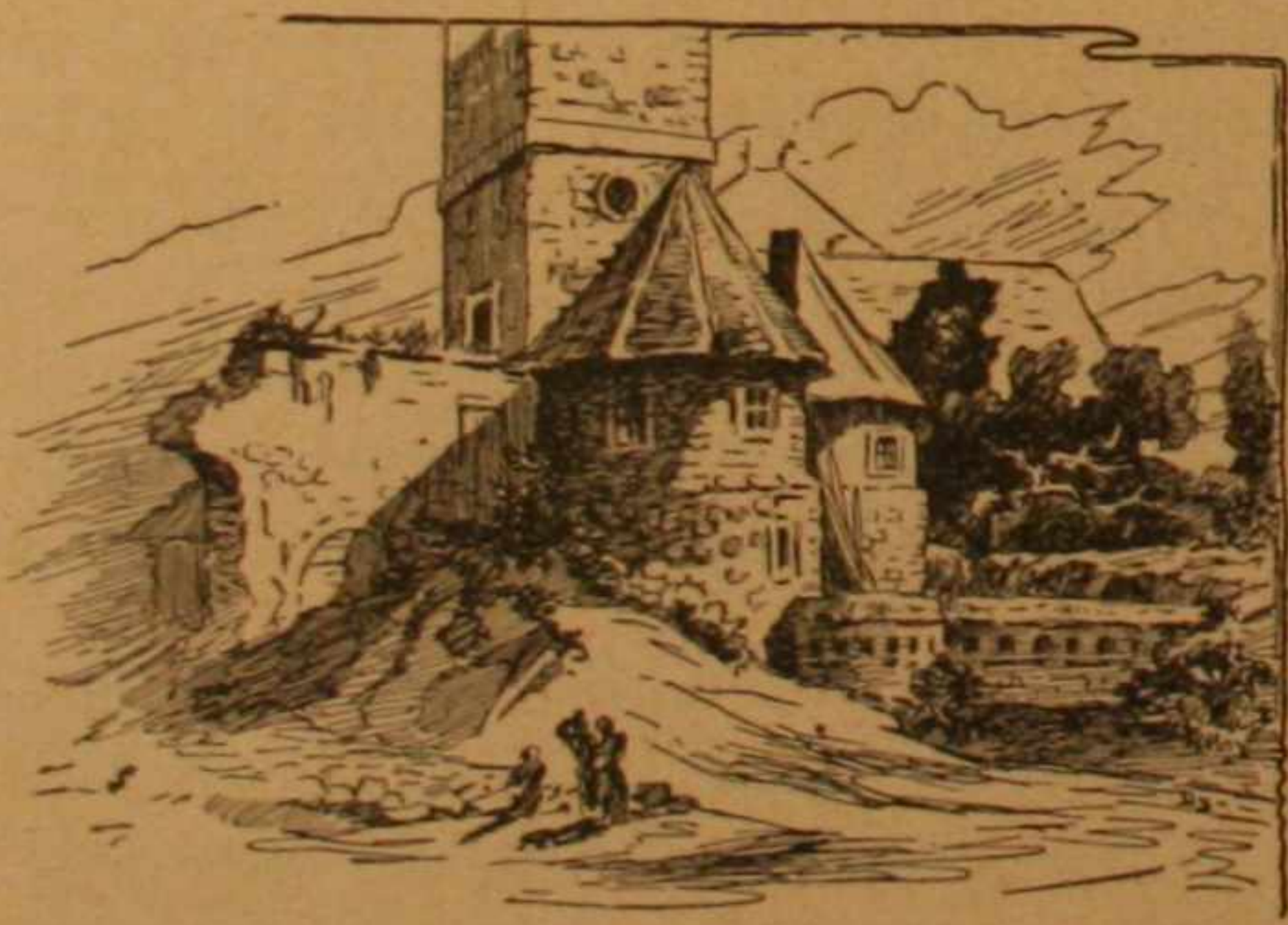
— Engedje meg, hogy elmondjam röviden, miért sietős a dolgom.

Állva maradt, rám nézett csodálkozva. Ő nem gondolta ilyen komolyan. Elmondtam röviden újra e mondókámat és a végén kérdeztem: Mit szól hozzá?

Egyszerűen csak annyit mondott: Én nagyon sokra becsülöm a papi állást és azt gondolom, csak az való papnak, a ki le tud mondani mindenről Istenért és magához tud vonni mindenkit buzgóságával, szeretetével, aki már itt a földön életszentségével félig a mennyországban van, s így oda tudja vezetni a többit is.

Tessék most ezeken a válaszokon eligazodni. Az első biztat, a másik várakoztat, az utolsó meg mintha csak azt mondaná: nem vagy papnak való. — Istenem, ne hagyj most el és küldj valakit, aki megmútassa nekem azt az utat, a melyet Te számomra rendeltél, hogy azon Hozzád jussak!

Ff.

Alverna.

Siralmas volt látni, mint távoznak október 11.-én s 12.-én a sajátjukból jogtalanul kiüzött szerzetesek! Egy Páter roppant nagy fájdalomába beleőrült. A többiek, az őszfürtű aggastyánok, egyenkint, vagy kettesben lefelé indultak a hegyről, lecsüggesztett fővel, nehéz sajtó szívvel, könnyes szemekkel, imát rebesgetve üldözőikért. Meg-megálltak, s visszaneztek a szent kolostorra, ahová ifju éveikben hívta meg őket az Isten, s ahol életük legszebb esztendőit töltötték. Isten hozzád szűk cella, mely óvtál a világ csalárdsága ellen — zokogták fuldokolva. Isten hozzád szent Hegy! Isten hozzád szeráfi Atyám kálváriája, tudja Isten, viszontlátlak-e még ez életben?! A

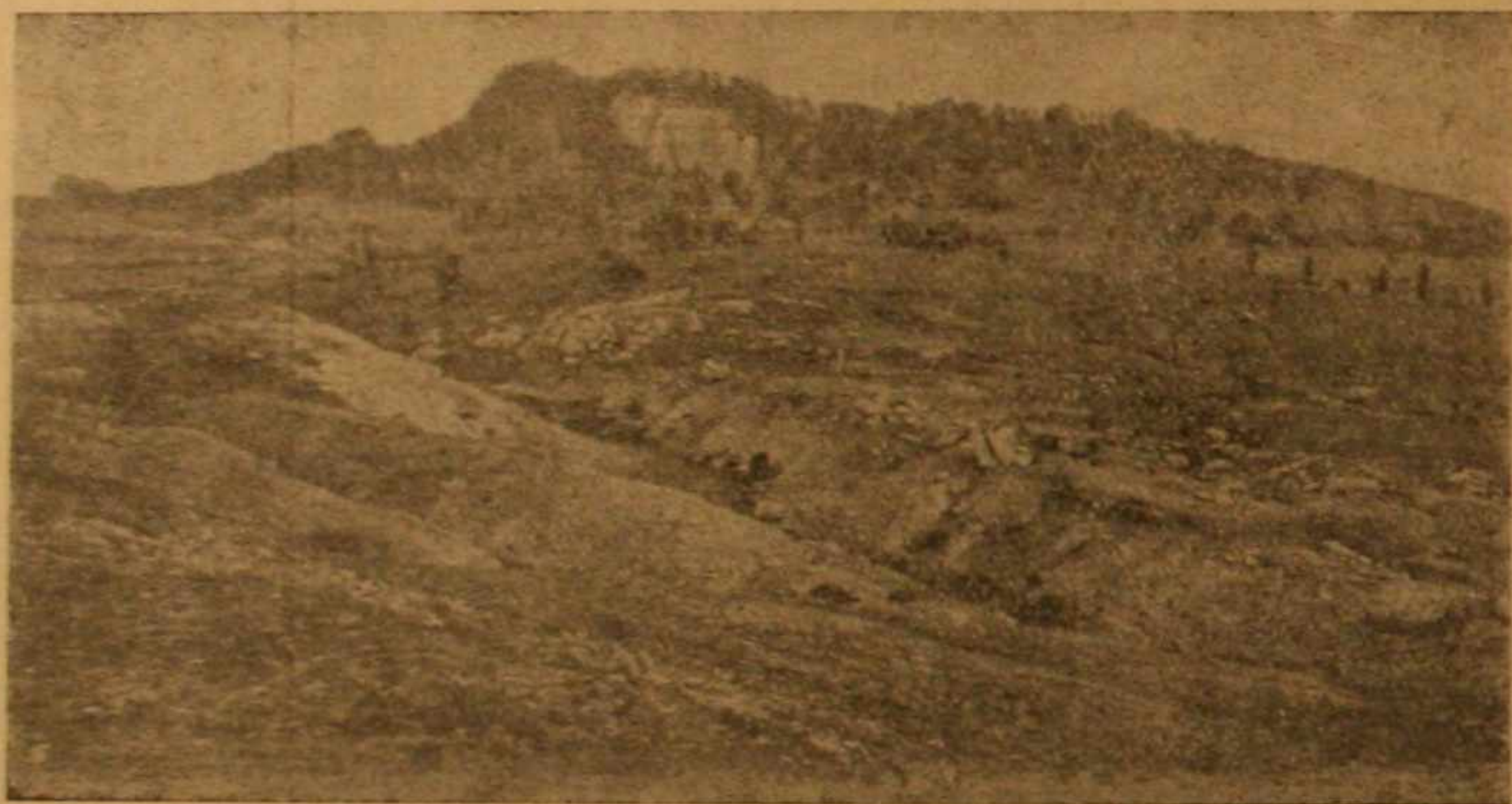
szent Hegyen töltöttem életem javát, ott őszültem meg az Isten szolgálatában, ott reméltem fáradt csontjaimat pihenőre tenni a szentek ereklyéinek árnyában, — s im most földönfutó lettem, s tudja Isten hol, s milyen elhagyatott helyen teszik majd agyonzaklatott testemet a föld gyomrába . . .

Egy pár napra Arezzó prefektusától egy határozat jött, amely megparancsolja az alvernai kolostor fönntartását, hogy az útasok menhelyet és szállást kapjanak. De ugyanez a leirat nagyon is meghatározza az ott magukat meghuzható szerzetesek számát és kötelességeit.

Csak 12 (tizenkét) erős testalkatu, egészséges szerzetes maradhasson a kolostorban, s kötelességük az átutazók gondozása. — A zárdában levő összes dolgok az ő felügyeletükre s használatukra vannak átengedve. — De mielőtt a nevezett szerzetesek a kolostorba bocsájtatnának, kötelességük a következő esküformát letenni: „Én N. hűséget esküszöm a császárnak, és engedelmességet a XII. év Floreal birodalmi alkotmányának.“ —

A P. Guardian, mert nem akarta letenni az esküt, örökre száműzve lett Alvernáról.

De nemsokára bukott a napoleoni szentségtörő kormány, s 1815-ben az összes rendek és elkobozott zárdák szabadok lettek. Öröm-

Alverna látképe.

repeső szívvel tértek vissza az elűzött szerzetesek, s Alverna hatalmas ivezetű templomában 100 szerzetes mámoros örömtől hullámzó keble énekelte a győzelmi „Te Deum“-ot . . .

De nem tartott sokáig az öröm, jött a szent Hegy harmadik meggyalázása! . . .

Midőn 1848-ban hazánkban lángralobbant a haza és a szabadságszeretet, természetes nemes, isteni szikrája, s egyéb eszközök hiányában fegyverrel óhajtott kivívni zsarnokaitól az őt megillető jogokat. — Itáliában is egy régi vágy és sokak óhaja hangos zajjal kezdett testet öltetni. S ez: egész Itáliának egy országgá való egyesítése volt.

Maga a gondolat nemes és természetes volt, annál is inkább, mert egész Itáliát egy nemzetiségű nyelvű és karakterű nép lakta. Csak e jogos gondolat s vágy végrehajtásának a módja is oly nemes és törvényes lett volna!

Ott van a német birodalom. Ott az Egyesült Államok szép egyesítési példája. Csakhogy az olasz államácskák egyesítését nem annyira a tiszta hazaszeretet, s a szabadság nemes érzete sugallta, mint inkább a Róma tiarával ékitett fejedelmének, a pápának s befolyásának testi-lelki megfojtása volt a főcélja az egyességet erőssen hirdető, s „szabadság“ „hazaszeretet“ hangzatos szavaiba burkoló szabadkőművességnek.

„Re d'Italia“ — olasz királlyá szavója ura Vittorio Emanuele II° lett kikiáltva, s megkezdődött az apró fejedelemségek részint erőszakos részint pedig árulás és csel általi leigázása.

Az egész, rablókalandoknak beillő hadjárat másik oldalról tekintve vallás-irtó háboru színezetével is birt. Amerre csak mentek e hódító csapatok, törtek, zúztak mindent, ami katolikus avagy pápai volt. Szavaimat bizonyítja a római Porta Nomentana előtti eset. E kapun u. i. sz. Sándor pápa és sz. Ágnes szűz vértanu szobrai voltak. Midőn a fölbőszült hordák meglátták a szent szobrokat, ágyut irányítottak ellenük; — s midőn rommá lőtték a sz. pápa szobrát, hahotázva mondogatták: így döntjük le a pápaságot! — s midőn a sz. vértanu szobra dült össze, ördögi gúnnyal jósolgatták: így zuzzuk porrá a katolicizmust!! . . .

Az annyira óhajtott „unió“ megtörtént. Az apró-cseprő fejedelemségek megszűntek, a pápa is megszűnt földi király lenni . . .

Az egyház intézményeire keserű napok jöttek. A templomok s kincseik ellettek kobozva, egyházi épületek kaszárnyák lettek, a szerzetes rendek, s kolostoraik pedig törölve . . .

Alverna sem kerülte ki e mostoha sorsot, dacára a szerzetesek könyörgéseinek, Chiusi előljárósága és sok előkelőség tiltakozásának . . .

1866. július 7-én kelt királyi határozat törölte az összes szerzetes rendeket s zárdákat s ugyanaz év decemberében fegyveres erő élén megjött Alvernára az állami végrehajtó, s kiakasztotta a kolostor főtemplomának ajtajára a zárda törlésének rendeletét. De a szerzetesek ez egyszer nem akartak mozdulni, hanem ünnepélyesen és erélyesen protestáltak ez égbekiáltó rablás ellen. A végrehajtó nem mert fegyvert használni, hanem jelentést tett, s utasítást kért.

Ugyanekkor a flórenci hatóság is föliratot intézett az államhoz,

amelyben Alvernát sajátjának mondja és tiltakozik saját jogainak megsértése ellen.

Erre nagy jogi viták keletkeztek, melyek évtizedekig tartottak, s amelyek eldöntéséig békében hagyták a szerzeteseket.

A vita Flórenc győzelmével végződött. 1880 április 17. én kelt királyi döntésben Umberto király Alvernát a flórenci kegyuraságnak ítélte. A győztes város rögtön fölküldte képviselőjét, hogy az egész Hegy összes értéki tárgyairól leletet vegyen. Alverna ingóságainak értékét 102, 250 lirára becsülték.

A kolostor quárdiánja tiltakozott a döntés ellen, s kiműtatta, hogy Flórencnek semmi joga sincs ahhoz a hegyhez, melyet néhai Orlando gróf, a hegy törvényes ura a ferencrendnek ajándékozott. Igaz, hogy a város pártfogolta s védte évszázadokon keresztül a kolostort, de ebből semmi jog sem származhatik a hegy birtoklásáért . . .

(Folytatjuk).

P. Zadravec István.

A szűz Máriáról nevezett szentferencrendi Tartomány kolostorainak ismertetése.

4. A nagyszombati kolostor.

Nagyszombatban a Ferencrendiek első kolostorát a városi polgárság építtette. S a mennyire a reánk maradt adatokból kivehető, a mostani kórház (Civicum) helyén állott. Mivel azonban a kolostor a testvérek elhelyezésére, a templom pedig a nagyszámú hívő közönség befogadására kicsinek bizonyult, I. Lajos király 1363-ban tágas templommal és kolostorral ajándékozta meg őket, mely részben azonos a jelenlegivel.

Mintegy harmadfél századdal később — 1605-ben — idegen kézre került a kolostor. Bocskay István erdélyi fejedelem elfoglalva Nagyszombatot, kálvinista hadai kiűzték testvéreinket, s a kolostort és templomot saját céljaikra foglalták le. Azonban 1607-ben már fordult a kocka. Forgács Ferenc gróf, nyitrai püspök, az esztergomi érseki székbe történt előléptetése alkalmával, a császári helytartók által kieszközölte, hogy testvéreink a kolostort visszakapják. Mivel pedig az elemi csapások és a jogtalan birtokosok nagyon megrongálták, Pázmány Péter esztergomi biboros-érsek földig leromboltatta és teljesen újból építtette a

kolostort 1633-ban; a templomot pedig megújította. S hogy bőkezűségét tetőzze, kiváló könyvtárt ajándékozott a kolostornak.

1665-ben a török-tatár és eretnek hadaknak esett áldozatul a kolostor, kik fölgyújtották a várost. Alig épült föl romjaiból, már újabb csapás sújtotta. 1683-ban a kálvinisták kegyetlensége — Tökölyi Imre vezérlete alatt — a törökökét is fölülmulta. A várost minden oldalról fölgyújtották; s hogy a menekülést lehetetlenné tegyék, a város kapuinál, az amúgy is óriási tüzet még élesztették. Mintegy nyolcezer ember lett a tűzvész áldozata. A kolostorban minden éghető elpusztult. E tűzvész emésztette föl a Pázmány ajándékozta drága könyvtárt, sok becses okírral együtt. Csodás módon maradt épségben a kolostor templomában egy szűz Mária szobor és Eszterházi Miklós gróf, esztergomi kanonok házában egy feszület, melyet később a kolostornak ajándékozott. Ma is láthatók a templomban.

A török kiűzetése és a kálvinisták erőszakoskodásának megtörése után, a Ferencrendiek a kolostor fölépítésén fáradoztak. Mivel azonban jótevők közül sokan a tűzvész áldozatai lettek, az életben maradtak pedig vagyoniilag tönkrementek, csak 1712-ben sikerült teljesen fölépíteniök.

Különösen lekötelezték maguknak a várost a nagyszombati kolostor lakói az 1709. és 1739-iki kolera járvány idejében, valósággal emberfeletti munkát fejtve ki. A város ki is mútatta háláját azáltal, hogy a kolostort szép szárnyépülettel egészítette ki.

II. József békében hagyta a kolostor lakóit, megerősítvén azt 1789. szept. 10-én, Budán kelt iratával.

1809-ben — lehet mondani — szintén békét élveztek, mert habár sebesült katonákat akartak a kolostorban elszállásolni, a tanács, tekintve testvéreinknek a város körül szerzett érdemeit, elállt ettől, a papnevelő-intézetet foglalva le. A növendék papságot részben az érseki palotában, részben negyvenkettőt a kolostorban helyezték el.

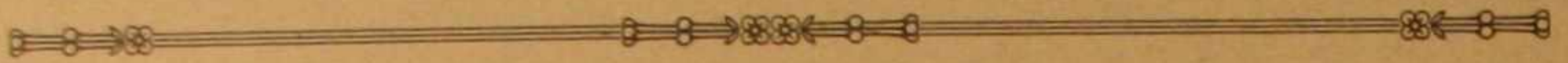
Nagy szomorúságot okozott az egész városnak, különösen pedig a kolostornak az 1820-ik esztendő. Ekkor hagyta el az esztergomi székeskáptalan Nagyszombatot és Esztergomba költözött. Nagy veszteség volt a kolostorra, mert jótevőinek száma csökkent.

Az 1831-iki év ismét áldozatot követelt a kolostortól a kolera-járvány idejében. Majd a szabadságharc zavarta meg a kolostor csendjét, melynek lezajlása óta békét élveztek lakói.

A templomot legutóbb 1900-ban újították meg a hivek adományaiból.

Van a kolostornak egy kápolnája is sz. Antal tiszteletére szentelve, melyet Fenessy György egri püspök emeltetett 1689-ben.

A harmadik rend 1763-ban lett behozva. Kezdetől fogva szépen virágzott, mi könnyen megérthető, ha a környékbeli tót hivek vallásos érzületét tekintjük. Ma is egyike a legvirágzóbbaknak. (Kósa és Balázsovits idézett műve és az 1908—9. névtár alapján). Veritas.

Tallózások a nagy világból.

♦ **A boldogító köztársaság.** Portugáliában megcsinálták a forradalmat; a királyt elűzték, egy pár ember a forradalom lázában ott hagyta a fogát, a királyságot védelmező egyik legelőkelőbb portugál ujság szerkesztőjét meggyilkolták, s mindennek tetejébe, hogy a boldogító köztársaság áldásaiból semmi se hiányozzék: üldözik a papságot s lerombolják a szerzetesek kolostorait. Ha ez az utolsó körülmény nem lenne szervesen összefüggő következménye a forradalomnak, akkor joggal lehetne gondolni, hogy ez a kormányforma alakulás a portugál nemzet meggyőződéséből, vágyakozásából eredt, mely megunta a királyságot, s újabb kormányzási forma szerint igyekszik berendezni a maga állami életét. Mivel azonban az államformák alakulásának történetéből nem látjuk, hogy az államforma változás szükségképpen vonná maga után a papság üldözését, egészen bizonyos, hogy a portugál köztársaság nem a nemzeti meggyőződés, hanem egy néhány, vagy mondjuk így: jó néhány szabadkőműves úr műve. Nem vagyunk skeptikusok, nem jósolgatunk a portugál köztársaság sorsát illetőleg, de már az eddigi rövid néhány napi események azt igazolják, hogy a köztársaságba beugratott portugál nemzet már nem látja olyan rózsásnak az új alakulást, mint a mámor első pillanataiban. Mindig úgy volt, hogy a mikor valakik valamire szövetkeztek, azután, hogy elérték, nyomban össze is civakodtak egymás közt afölött. A köztársasági formát kierőszakoló politikai banda legényei máris összemarakodtak. Az új kormány miniszterei nyakra-főre mondogatnak le. De semmiképpen nem tudnók megérteni, hogy mindezekhez az eseményekhez egyáltalában mi köze van a portugál papságnak, ha ki nem bujna a szeg a zsákból, ha t. i. nyomban el nem árulná magát a papüldözés, hogy az egész portugál forradalmat a szabadkőművesek mozgatják. S ezzel minden megvan magyarázva. Az is, hogy a régi kormányforma állítólagos tarthatatlanságáért a papságot okolták, az is, hogy

az új forma első ténykedéseül a papság üldözését tüzték első feladatul, az is, hogy a sötétben működő, csalafinta, és vétkesen könnyelmű játékaikat bátran kritizáló lapszerkesztőt meggyilkoltatták. Mindez megérthető. De megérthető és természetes lesz az is, ha nemsokára felnyilik a félrevezetett portugál nemzet szeme, ha észreveszi, hogy valójában nem a nemzetért, hanem magukért csinálták, a mit csináltak a derék szabadkőműves urak, s ha egy világosabb pillanatában hirtelenében a körmére koppint ezeknek a maguk szakállára dolgozó nemzeti hősöknek s elküldi őket az egész köztársasági formával — zabot hegyezni. Mert bekövetkezik. Vagy előbb, vagy utóbb. S a kudarcokban megedzett szabadkőművességnek ez egy újabb nagy kudarc lesz. Legyen is.

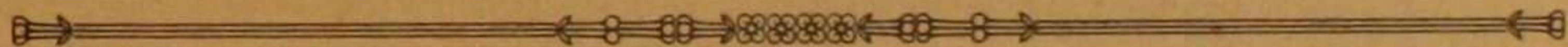
§. A méltó halál. Egy évtizede is elmúlt már, hogy az „alkotmányos” Magyarország martyr királynéjának, Erzsébetnek szívét átütötte egy elvetemedett anarkista éles ráspolya a Genfi tó partján. A legnemesebb magyar királyasszonyok egyikét keservesen elsirattuk, eltemettük, az elvetemedett gyilkost pedig börtönbe dugta a sveici igazságszolgáltatás, nem lévén ott halálbüntetés. Azóta többször, kevesebbszer hallottunk egyetmást erről a cimeres gazemberről, de soha sem azt, hogy megbánta cselekedetét, hogy egy pillanatig is szánalmat érzett volna a teljesen ártatlanul meggyilkolt királyasszony iránt, hanem következetesen, mindig azt hallottuk róla, hogy megátalkodott cinizmussal és akasztófára való egykedvűséggel fogta fel azt a gaz gyilkosságot, mely egy egész nemzet lelkét borította mélységes gyászba. Az emberi igazságszolgáltatás olyan, mint egy jól, rosszul működő gépezet. Megvan a maximum, melyen túl nem feszítheti a maga erejét. A sveici igazságszolgáltatás a maximumot alkalmazta, mikor nehéz börtönt mért erre az emberbörbe bujt vadállatra. De valami felsőbb igazság, melyet érzünk, mert láthatatlanul befurakodik a lelkünkbe, nem elégedett meg ezzel az emberi igazsággal. S ez a felsőbb igazság lassan, szívósan működött tizenkét év óta, míg végre megadta a méltó halált annak, aki egy ártatlan életet oltott ki vad kegyetlenséggel. Olvassuk, hogy Lucheni, Erzsébet királyné gyilkosa a genfi börtönben a nadrágszijjára felakasztotta magát, s mire észrevették volna, meghalt. Hát itt van az igazság. Ez az a felsőbb igazság, amit érezett mindenikünk, amikor a gyalázatos büntett méltó büntetésére gondoltunk. S amit a sokszor igenis keztyüs kézzel dolgozó emberi igazság eltéveszt, azt, ime, így reparálja a felsőbb igazság, mely nincs törvénybe szedve, mégis igaz, mégis erős, mert a lelkek meggyőző-

désében van annak forrása. Akasztófát érdemelt ez a gonosztevő az első pillanattól, hogy megfogamzott benne a gyilkosság gondolata. És erre a sorsra is jutott. És talán jobban is van ez így, mintha mindjárt úgy történt volna, ahogyan akartuk. Amugy egész nagy ceremóniával ment volna az akasztófára huzás; talán büszkén, a megátalkodás vad fanatizmusával lépett volna a bitófa alá, s a hullámzó érzelmű tömeg bizonyos rokonszenvet is érzett volna e megátalkodottság láttára, amit, mint férfias bátorságot irt volna e gazember javára; de így egészen másképpen fest a dolog. A börtön elviselhetetlen levegőjében, a megszabadulás tátongó reménytelenségétől gyötörve, maga mondta ki az ítéletet magára, s hajtotta azt végre egy nadrágszíjjal, a börtön ablakának vasrácsán. Így van ez jól. Már csak azért is, mert megint több egy okkal, hogy megbizzunk egy felsőbb igazságban a gyöngé, ingadozó emberi igazság felett . . .

Közelébb az Istenhez? Egy belga aviatikus — Chavez volt a neve — átrepülte repülő gépével a Simplon hegyet, s tiz méternyire a földtől, a céltől lezuhant, gépje összetörött, ő maga pedig halálosan megsebesülve, néhány napi kínlődés után meghalt. Lényegében nem újszerű a dolog, mert nem ritkán, vagy ilyen, vagy amolyan formában megismétlődik: az emberi sokat akarás tragédiája a mindenség erőivel szemben. A Simplon egyike a leghatalmasabb hegyeknek, melynek égbenyuló szikláira felnézni is megborzong az ember háta. Talán a keselyű érinti néha-néha ezeket a sziklákat, melyeken az örök tél birodalma uralkodik. Ezeken a sziklákon át próbálta meg a halálosan merész útat ez a pilóta, aki, s ezt elismerhetjük róla, egyik legbátrabb embere volt a világnak. Mert a bátorság nem ott kezdődik, a mikor hirtelen válságos helyzetbe kerülünk, s minden lélekjelenlétünkre szükség van, hogy el ne veszítsük a fejünket, hanem ott kezdődik a bátorság, amikor úgy megyünk a veszélynek, hogy eleve tudjuk, hogy közelébb állunk a halálhoz, mint a sikerhez. Bátor ember volt hát ez a derék aviatikus, aki egyuttal tanuságot tett arról is, hogy miképpen kell egy életet odaáldozni egy célért, az emberi tul-törekvés nagyobb dicsőségére. De van egy más oldala is a dolognak. Tudniillik az, a melyiken azt keressük, hogy a mikor az ember lakta földtől 3—4000 méter magasságban, a ritkult levegő hideg birodalmában, a gépje motorjának egyenlete s berregésétől zavart halálos egyedüliségben, szilaj levegő áramlatok csapkodásai között egy néhány percre szinte elvált a földi térektől, közelebb érezte-e magát az Istenhez?? Ahhoz az Istenhez, aki az égbe nyúló csúcsokat teremtette, aki

az emberi szellemnek tudást adott, hogy szárnyakat növészthessen magának, s megengedte, hogy hacsak egy milliomod pillanatra is, beletekinthessen oda, ahová betekinteni embernek nem adatott, s nem fog adatni még sok ideig. Vajjon, újlag kérdem: érezte-e magát közelebb az Istenhez? Nem! A repülés pillanatában, a csodás környezet adta hatás fölséges extázisában csak az emberi szellem diadalának teljessége lebegett szemei előtt, teljes büszkeségével, erejének teljes tudatával, — szinte a mindenhatóságig . . . Az ember működött, élt, tombolt benne akkor, amikor talán legközelebb volt az Istenhez, ha a mérhetetlen távolságnak emberi fogalmak szerint mértéket adunk. S amikor az emberi szellem a maga túlfeszített gyönyörében a mindenhatósággal egyenlőnek képzelte magát, akkor — óh, mekkora tanulság a gyarlóságra! — csekély tiz méterre a földtől megroppan a gépezet, lezuhan, s az ember, a diadalmas ember, összetört tagokkal fekszik, aki néhány félórával előbb még a felhők kárpitjait hasította . . . A diadalmas ember meghalt, a világ tapsol neki, s újabb bátrak támadását várja, de a tanulság marad és int arra, hogy az emberi sokat akarás tragédiája elkerülhetetlen a mindenség erőivel szemben. Mert szomorúan jellemző emberi egyéniségünkre, hogy legtöbbször éppen akkor nem gondolunk az Istenre, a mikor a legközelebb vagyunk hozzá! . . .

(pjb. dr.)

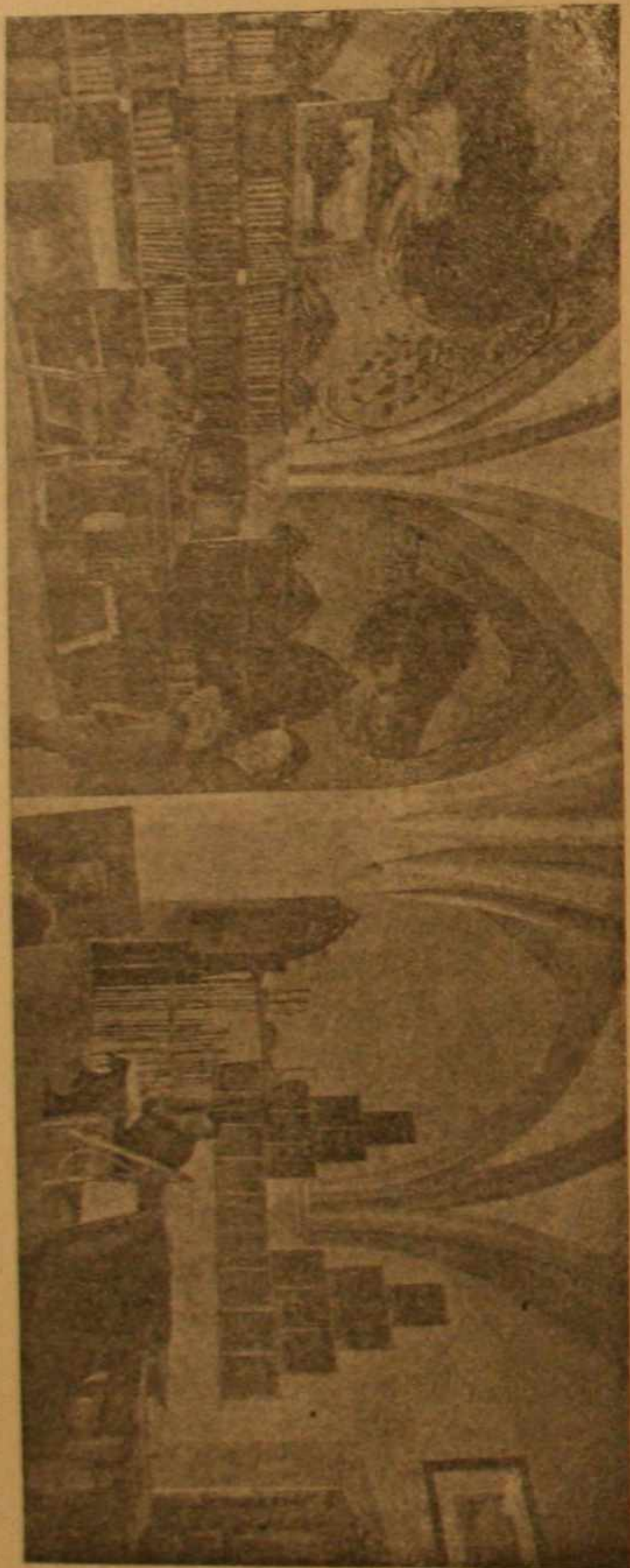

A szécsényi szentferencrendi kolostor története.

A török uralom azonban nem tartott sokáig, mert midőn 21 év múlva 1683-ban a félhold hiveit újból kiűzték, a szerzet 1684 május 4-én a galgóci tartományi gyűlés határozatából négy atyát és két dolgozó testvért rendelt e helyre azon célból, hogy a magukra maradt hiveket gondozzák. Ezek között volt főtisztelendő Erdőss Athanáz kiérdemült tartományfőnök is. Azonban az ő itteni tartozkodásuk nagyon rövid volt, mert az 1688-ban Szokolczán megejtett gyűlésből kifolyólag az elhagyott Szécsénybe ketten helyeztettek, mihelyt nép fogja lakni a várost. De ezek csak jöttek-mentek. Ugyanezen esztendőben szeptember 1-én a galgóci Kormánytanácsosi gyűlés rendeletéből két atya küldetett ide. A residentia élén Fülöp András állt, de

ő az iszonyú mizéria miatt kénytelen volt télnek idején a gyöngyösi kolostorba vonulni; míg ellenben társa Bárkányi János továbbra is ott maradt, dacolva az idő és helyzet kellemetlenségeivel. Midőn Bárkányi János e rombadölt helyre érkezett, a vidék teljesen elvult pusztítva és lakósságtól elhagyatva, csak Halászában maradt épségben egy-két viskó s ezek egyikébe szállásodott be Bárkányi. Itt hosszabb ideig időzött — prédikált és a haldoklókat a végszentségekben része-

sítette. E falubani tartózkodása alatt bizalmas s egyben vigasztaló leveleket küldött a szomszédos falvakba, melyekbe felhívja a nép figyelmét sz. Máté evangélista ünnepének megtartására, s kéri őket, hogy e napon tartandó hálaadó istentiszteletre a „Szentlélekről” nevezett templomban sziveskedjenek megjelenni. E felhívásra a nép a közellévő falvakból seregesen tódult a kitűzött helyre és a hálaadó istentiszteletet szerencsésen megtartották. A hálaadó istentisztelet befejeztével és Jézus nevének segítségül hívásával Szécsény portájához közeledtek; azonban a túl sok cserje és romhalmaz miatt csak nagyon lassan nyomulhattak előre. A kolostorhoz érve szomorú szívvel látták a jelenlevők, mint változott át e hely kigyók, békák és vadállatok tanyájává. Rövid, de fáradságos munka után behatolva a templomba, Bárkányi János beszédet intézett a néphez, melynek elhangzása után a hívők a szentségekhez járultak. E rövid fog-

II. Rákóczi Ferenc szobája a szécsényi kolostorban.

lalás után a szécsényiek újra építkezni kezdettek, Bárkányi pedig az idehelyezett szerzetesekkel együtt ünnepélyesen bevonult a kolostorba, hol a legnagyobb szegénységben szolgáltak az Istennek olyannyira, hogy a törökök által szétromboltatott kolostorban még a legszükségesebb butorzat sem volt található és ennek következtében nagy volt a szűkölködés. Szerzeteseink a túlzord tél miatt 1688. dec. 8-án elhagyták a kolostort és Halásziban kerestek menedéket. Itt sem maradtak sokáig, mert a halászi nép durvasága miatt kényszerültek ép Jézus születésének előestéjén a világi plébánostól árván maradt pásztói plébániára betérni, hol husvétig a lelkek üdvén nagy előszeretettel munkálkodtak. Husvét után visszatértek Szécsénybe, s ekkor kezük munkájával és alamizsna kéressel a kolostort jókarba állítani törekedtek. Szécsényi György esztergomi érsek, primás, 1696-ban 20,000 koronát adományozott a kolostor építésére. Ebből épült Zsiveczki János kiérdemült tartományfőnök felügyelete alatt legnagyobbbrészt a sekrestyétől kezdve két rész, mely két év alatt hamarosan fölépült, míg a felső rész az udvar felé beépítetlen maradt. A szobák 1704 körül Viebera Zsigmond tartományfőnöksége alatt készen voltak. Egyedül a sekrestye fölötti szoba, a templom szentélye, és a torony, mely faragott kőből van építve kerülte ki a romot. Az így helyreállított kolostor quardianatusi címet kapott 1697 május 14-én a galgóci tartományi gyűlésen. Hetényi Béla volt az első házfőnök. A kolostor két része már fölépült, a templom is kijavíttatott, de mert az újonnan épült kolostorba nem volt alkalmas fölmenet, ez oknál fogva 1730. kezdték a templom melletti folyosót építeni minden szoba nélkül a kórus ajtójáig az ott levő lépcsőkkel együtt Harai Dániel tartományfőnöksége alatt, mely munka a következő évben befejezést nyert. Hátra volt még a harmadik rész nyugatra, hol a lerongált falaknál egyebet nem találtak. Balassa Pál gróf jószágigazgatója Miszleniczki György 1705-ben 2,000 koronát adott e nyugati rész építésére, a szerzet pedig szolgáltatta az anyagot és így a harmadik rész is szerencsésen fölépült. Ezen részben alul épült az új ebédlő, melyben az első vacsora július 24-én, szent Jakab előestéjén lőn megtartva. Az első ebédlő az udvarra néző részben volt. E nyugati felső részben épült 13 szoba, két oldalra osztva az újoncok részére. Ugyanezen szobák mellett épült a betegszoba is, mely szintén Miszleniczki György bőkezűségének eredménye. Így a kolostor 1742-ben teljesen elkészült.

A fölső emeleten van 32 lakószoba, a házfőnök és volt betegszobán kívül — az alsó részben csak 6 lakószoba található —

a többit elfoglalja az ebédlő, konyha, kanapa és az alamizsnatartó helyek.

Megrovandó hiba volna, ha nem emlékeznek meg a sekrestye fölötti szobáról, mely a török hódoltság idejében a török Bég lakószobája volt, később pedig a dicső II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek adott menhelyet. Ezen szoba 1900 előtt Pintér Sándor ügyvéd úr, egyszersmind kolostorunk apostoli syndikusa által könyvtárnak lőn berendezve, hol jogi, történeti, szépirodalmi és egyéb régiségi dolgok nagy választékban találhatók.

A kolostornak is van két tulajdon könyvtára. Itt több nagyon érdekes és néhány értékes munka foglal helyet.

Megjegyzendő: a kolostor, mely 1898-ig a „Salvatoriana” provinciához tartozott, az ugyanezen esztendőben bekövetkezett reformáció és provinciák rendezése következtében a kapisztrán sz. Jánosról nevezett provinciához lett csatolva.

P. Hrebák Gergely.

(Folytatjuk).

Rendi élet.

A második terciárius nagy gyűlés Innsbruckban. Az a terciárius nagygyűlés, melynek programját röviden bemutattuk, lefolyt. Nemcsak Tirolból, hanem más vidékekről, messzebb fekvő országokból is sokan jöttek össze, s mondhatjuk, hogy mindnyájan nagy lelkesedéssel, szent Ferenc eszméivel gazdagabbá téve távoztak a gyűlés után. Lapunk szűk terjedelme nem engedi meg, hogy ezen impozáns terciárius gyűlésről mindent elmondjunk, de mégis főbb vonásokban ismertetjük, hogy a tiroli terciárius rend virágzását látva, meg tudjuk becsülni azt hazánkban is.

Hogy mennyire becsülik arrafelé

a terciárius rendet még az előkelők is, elég bizonyíték, ha a résztvevők közül csak párat fölemlítünk. A résztvevő püspököket nem is említve, ott láttuk Zichy-Metternich grófnőt, Godin grófnőt, Rhomberg Adolf tartományfőnököt és az ausztriai urak házának tagját, ott volt Dr. Fassbender berlini egyetemi tanár és igen sokan az előkelőségből.

A megnyitó beszédben Lang József ausztriai országgyűlési képviselő lelkesen ama meggyőződésének ad kifejezést, hogyha eddig a harmadik rend csak szerényen meghúzódva működött is, most eljött már az idő arra, hogy ez a még nem ismert és ezért kevésre becsült

rend kilépjen a nyilvánosság elé, s kifejtse áldásos működését az emberiségre, mert erre megvan az életereje, szent Ferenc atyánk szelleme és az Isten kegyelme.

A harmadik rend főfeladatául megjelöli a rendnek szervezését, s ennek érdekében az agitációt a sajtóban is, mert meg van győződve, hogy a szociális társadalmi bajok gyökeres orvoslása csakis a harmadik rend szellemében lehetséges. Ezt átértette a nagy szociális pápa, boldogult XIII. Leo is, ki 1882.-ben kiadott enciklikájában a harmadik rendet a keresztény világ figyelmébe ajánlotta, mint olyant, mely áldásos működésével igazi keresztény életet tud önteni a társadalomba, s annak boldogulását valóban előbbre viszi.

Majd fejtegeti, hogy a szegénység szeretete, az ima és szentséges atyánk a római pápa iránti engedelmesség a jó terciáriusnak erényei. Minél jobban dühöngenek a pápa ellen. Krisztus ellenségei, annál inkább ragaszkodunk őhozzá, annál odaadóbb gyermeki szeretettel szeretjük. Azonban nemcsak Szentséges Atyánknak vagyunk hű gyermekei, hanem hazánknak is, amelynek javát akarjuk rendünk felvirágoztatásával.

Megnyitó beszéde óriási tapsvihart aratott, mely után a gyűlés táviratban hódolatát fejezte ki X. Pius pápának, Őfelségének és a Trónörökösnek.

Ezután Gróf Huyn püspök, aki

maga is terciárius testvéreinek szólítva a terciáriusokat, meleg, szívből jövő közvetlen szavakat intéz hallgatóihoz, kívánva, hogy igazi testvéri szeretet fűzze össze a harmadik rend tagjait.

Nagyhatású beszédet mondott azután Dr. P. Schmidt Expeditus ferencrendi áldozópap, „A harmadik rend művelődéstörténeti jelentősége” címen. Kifejti, hogy Krisztus eszméinek a gyakorlati életben való megvalósítása alapja az igazi művelődésnek, mely állandóan fenn is marad. Utal az ókor művelődésére, amely összeomlott, mert nem volt meg benne az igazi éltető erő. A Krisztusi világnézetnek kellett jönnie, hogy az emberiség művelődésének lendületet adjon és azt a biztos alapot szolgáltassa, melyen szilárdan megállhat. Isteni erőt ad a kereszténység a művelődésnek, ezért van hatása.

Krisztus tanításának igazi megvalósítóját asszízi szent Ferencben látjuk. S mivel a harmadik rend asszízi szent Ferenc eszméinek követője, s így Krisztus tanítását a gyakorlati életben meg akarja valósítani, vagyis gyakorlati keresztény életet akar teremteni, azért a harmadik rend az emberiség művelődésében is kiakarja venni a maga részét. Krisztusban, az ő tanításában s annak megvalósításában az igazi művelődés, ezt tudja a harmadik rend, erre törekszik nemcsak önmagában, hanem másokban is. Így

lesz a harmadik rend kulturtényező.

Ép befejezte nagy hatást keltő beszédét, midőn megszólalt a harangszó. Az egész nagygyűlés, mint egy szív és egy lélek imádkozta el az „Ur Angyalát“.

Ekkor lépett a szószékre dr. Waisz Zsigmond tanár, s a harmadik rend feladatait fejtegette kimútatva, hogy a harmadik rend van hivatva elsősorban arra, hogy az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolja, még pedig szent Ferenc szeretetével. Meggyőzően fejtegeti, hogy az irgalmas szívű ember egyszerűsmind az Istent is szereti, s az Isten iránti szeretet, s a felebaráti szeretet elválaszthatatlanok egymástól. Felemlíti szent Erzsébet példáját is, ki az igazi Isten iránti szeretetnek megtestesült alakja. Ezt a lángoló, izzó szeretetet Isten és embertársaink iránt be kell vinni a néptömegek közé.

Voltak még szebbnél szebb előadások, melyeket ismertetni igen hosszadalmas volna. Ezekből is levonhatjuk magunk számára a tanulságot. Ime mennyire átértik német testvéreink a harmadik rend fontosságát. Mily lelkesedéssel dolgoznak! Vajjon mikor jutunk mi ide? Mikor fog a harmadik rend nálunk kilépni a nyilvánosság elé, mikor fogja áldásos működését kiterjeszteni szegényre és gazdagra egyaránt?

Szüksége van anyaszetegyházunknak, hazánknak hithű, hitében jártas

férfiakra, kik hitüknek bátor harcosai, védői, hiszem, hogy a harmadik rend ilyeneket tud nevelni.

Szükségünk van igazi keresztény nőkre, íme a harmadik rend ilyeneket nevel.

Szóval a terciárius rend hivatva van eleven, friss erőt kölcsönözni az embereknek. Hivatva van az igazi Krisztusi elveket megvalósítani, s felemelni az emberiséget a keresztény világnézet magaslatára, mert csak innen tudunk világosan látni, csak innen ismerjük fel igazi rendeltetésünket és célunkat. Adja Isten, hogy a harmadik rend nálunk is minél szélesebb körben terjedjen el!

Tudósító.

X. katolikus nagygyűlés Hollandiában. A hollandiai katolikusok szeptember hó elején tartották (szintén X.) katolikus nagygyűlésüket, melynek lefolyásáról J. Pastoor tudósította az „Alkotmány“ című napilapunkat. Ezen tudósításból akarok néhány sort idézni.

Hertogenbosch városban szept. 4-én mise után „kezdetét vette a szakosztályok ülése. Minden szakosztály csak egy kérdéstről, a *fényűzésről* tárgyalt. A *munkások* be tudták ismerni saját hibájukat, s bevallották, hogy közöttük is előfordul a fényűzés.“ „Más osztályokban tárgyaltak a fényűzésről a *polgársághoz, parasztnéphez és egyéb rangukhoz való viszonyában . . .*“ „Kiválóan fényes volt az esti nagy összejövetel . . . Báró Van Vynber-

gen dr. tartott igen szép beszédet, melyben a fényűzésre és pompára való hajlandóságot ostorozta . . .“

„Főt. *Mutsaers* atya fejtette ki igen szépen, mily ellentétben áll a fényűzés a vallással; hogy mennyire ellenkezik az a krisztusi szellemmel, ellentétben van magának a Mesternek a szavaival: „Ha ki engem akar követni, tagadja meg önmagát!“ (Márk 8. 34.) . . .“

„Hogyan kell harcolnunk korunk eme baja ellen? *Minden beszéd legjobb eszközként ezt jelölte meg: csatlakozzunk Szent Ferenc harmadik rendjéhez*, mely önmegtartóztatást hirdet. . .“ Bizonyos, hogy *Nordbrabant katolikusai nagy számban csatlakoznak majd a harmadik rendhez . . .“*

Szombathely. Október hó 4-én ritka fényvel ünnepeltük meg rendalapítónknak szent Ferenc atyánknak ünnepét, erre az ünnepélyre készült el a főoltárunk díszes aranyozása, amelyet a harmadik rend áldozatkész tagjai kegyes adományaiból renováltak. Reggel 6, 7, 8 és 10 órakor csendes szent misék voltak, $\frac{1}{2}$ 9 órakor volt az ünnepélyes nagymise. amelyet P. István soproni szent Domonkos-rendi Prior celebrált P. Vince és P. Sándor szent Domonkos-rendi atyák segédletével.

Szentmise alatt a harmadik rend szervezett énekkara: Lakézi Karolin, Fábrián Anna, Szabó Anna, Hajgató Mariska, Eredics Teréz, Szabó Mariska, Mészáros Mariska, Tóth Ilona, Lakézi Mariska, Darázs Erzsike, Kálmán Rózsa, Svarcz Magda, Heindinger Ilona énekeltek; szíves sze-

retetreméltó közreműködésükért fizessen meg nekik a jó Jézus.

Délután $\frac{1}{2}$ 3 órakor volt a terciáriusok litániája, amelynek végzetével a tagok általános feloldozásban részesültek.

Ugyanerre az ünnepélyre készült el a lórettói kis kápolnánk újrafestése és aranyozása, amely dr. Eredics Ferencné urnő határt nem ismerő áldozatkészségéből lett újjáalakítva. Ő ugyanis úgyszólván egész rendünknek jótevő angyala, az Ő szelidségét, jóságát magasan szárnyaló szép lelkének tökéletességét, irányunkban tanusított odaadó szeretetét, hogy ezt ecsetelni vagy megköszönni próbáljam, úgy érzem, hogy erre gyenge és tökéletlen vagyok, de fizessen meg neki az Úr Isten, aki ott a csillagok fölött van, tartsa meg nekünk nagyon, nagyon soká drága életét. Szálljon fel érte hő imánk és leszáll majd az Isten irgalmassága. *m. b. j.*

Terciárius élet Déván. Tények a tanui, hogy az a szellem, mely szent Ferenc atyánknak egyszerű, de nagy lelkéből fakadt, hódító útjában még nem fejezte be diadalát.

Mindig talál a mennyei Jegyes után égő lelkekre, kiknek az idegesen lüktető, bizonytalan elvű kor-szellem útvesztőin Rafaelje lehet. Csodálatos deleje az alázatosságot magasra törő, istenes életben összekapcsoló szerafikus szeretetnek, mely akkor is vonz, megkedveltet, magához ölel, mikor a világ borzongva menekül tőle. Megismerteti, megkedvelteti magát, s az üdvösségüket kereső lelkeknek mindvégig kalauza marad.

Igy mutatta be magát Déván is. Csirájában feshő, bomló, de még szinte meddő életéből táplálta és erősítette szent Ferenc virágos kertjét, a rokon lelkek kis csapatát, a harmadik rend erősszervévé. Olyanokat is megnyert, kiknek eddig vagy kedvük, vagy alkalmuk nem volt egyéni életükbe, családjukba bevezetni a türelmes, alázatos, Isten akaratán megnyugvó, s az élet elmaradhatatlan megpróbáltatásai közepett szent Ferenc lelkével érző és gondolkozó krisztusi szellemet, a tökéletesebb keresztény elveket.

Ujjászervezésében még tökéle-
sebb és így nehezebb irányzatot nyert. Ezzel szemben a hetenkint gyónó, naponkint áldozó 8—10 lélek az 54 r. tagból és 10 jelölt sorából kerül ki. Példásan megható életet él. Szent Ferenc előünnepén a harmadik rend minden tagja meggyónt, másnap ugyanazon tagok, úgy az úri, mint az alsóbb osztály tagjai egy csoportban, a testvéri szeretet összekapcsoló egyéniségének a jegyében lélekemelő rend és áhítatban áldoztak, s a délutáni tránzituson égő gyertyával, lángoló lélekkel, könnyes szemekkel mindannyian megjelentek.

Szent ügyükért lelkesedő igazgatójuk, P. Fausztin minden vasárnap délutánját nekik szenteli, oktatja, vezeti őket, hogy még jobban megismerjék, megszeressék és magukévá tegyék az intenzív szeráfikus szellemet. Mert igaz, hogy „a lélek az

a mi megelevenít” és az igazi krisztusi szeretet jegyében végrehajtott tettek többet beszélnek, nagyobb mérvben hódítanak, mint száz Demosthenes. *Érdeklődő.*

Jubileum. A Szent Ferencrend 700 és a nagyszzebeni Ferencrendi kolostor 200 éves jubileumi ünnepsége a következő sorrendben tartatott meg. Okt. 1-én (szombaton) $\frac{1}{2}$ 6 órakor az októberi ájtatóság megnyitása; szent beszédet tartott P. Miklós. Okt. 2-án (vasárnap) d. e. 9 órakor szent beszédet tartott P. Leonárd. — Utána ünnepélyes szent misét herceg Hohenlohe Károly Egon belvárosi plebános; d. u. $\frac{1}{2}$ 6 órakor szent beszédet tartott P. Leonárd. — Utána októberi ájtatosság. Okt. 3-án (hétfőn) d. e. 10 órakor szent beszéd, tartotta P. Leonárd. Utána ünnepélyes szent misét Prokupek Sámuel kerületi főesperes, Teréz-árvaházi igazgató; d. u. $\frac{1}{2}$ 6 órakor szent beszédet tartott Márton Andor alsóvárosi plebános. — Utána okt. ájtatosság. Okt. 4-én (kedden) szent beszédet tartott báró Vécsei Aurél gimnáziumi hittanár. — Utána ünnepélyes szent misét P. Kory Ottó rendt. főnök; d. u. 5 órakor Tránzitus volt pápai áldással; $\frac{1}{2}$ 6 órakor szent beszédet tartott Szabari Mihály katonalélekész.

Hálanyilatkozat. Nyilvánosan mondunk hálát a fölséges Istennek és sz. Ferenc atyánknak, hogy a reformált szent Ferencrendi atyákat városunkban Nagy-Kanizsán megtelepítette; mert amióta itt vannak, a hitélet föllendült, a harmadikrend is las-

sankint virágzásnak indul. Dicsőség Istennek, köszönet és hála a jó ferencrendi atyáknak.

Nagy-Kanizsaiak.

Kérelem a szerkesztőhöz. Alázatosan kérem a főtiszt. urat kegyeskedjék szent mise ájtatosságaiba foglalni egy hónap előtt meghalt fivéremet, s árván hagyott apró gyermekeit, meg azt a hő óhajtasomat, hogy bátorságot nyerjek belépni sz. Ferenc harmadik rendjébe és buzgó hű leánya legyek e jóságos atyának. Alázatos tisztelettel

Tóth E.

Kérelem. Igen kérem a szent Ferenc atyánk tisztelőit és a Hirnök kedves olvasóit imádkozzanak érettem, hogy egy régi óhajom teljesüljön t. i., hogy szerzetesnő lehessenek.

H. Anna.

Hálanyilatkozat. Bocsánatot esdve a jó Istentől késedelmemért, nyilvánosan mondom hálát az isteni sz. Háromságnak s Jézus sz. Szívének kegyelmeiért; a bol-

dogságos Szűz Máriának, s sz. Antalnak mindenkori segítségük és oltalmukért.

N. E.

Hálanyilatkozat. Kötelességemnek teszlek eleget, amidőn hálátel szívvvel mondom köszönetet és hálát Jézus sz. Szívének, a szeplőtelen Szűz Máriának és nepomuki sz. Jánosnak, hogy engem nagy bánatomban megvigasztaltak, hála nekik mindörökké!

Anna.

Hálanyilatkozat. Leborulva, szívem mélyéből imádom édes Jézusom szentséges Szívét. Hála és köszönet a boldogságos szűz Anyának, sz. Ferenc és sz. Antalnak, hogy egy nagy kérésemet a jóságos Isten meghallgatta.

Angela terciárius.

Kérelem megemlékezésért. Egy jó terciárius testvérünk imában való megemlékezést kér az ő lelki erősségeért, öreg és beteg édes anyja boldog kimúlásáért, hogy önátadása a jó Isten iránt teljes, megnyugtató legyen.

Különfélék.

November a halottak hónapja. A terciárius testvérek ne feledkezzenek meg a tisztítóhelyen szenvedő lelkekről. A szeretetnek legmeghatóbb és legönzettelenebb kifejezése ha azokért imádkozunk, akik előtt az érdemszerzés útjai már zárva vannak.

A Mária Kongregációk férfi és nőtagjai a katolikus nagygyűléssel kapcsolatban országos gyűlést tartanak. Minket meglep ez az okszerű és indokolt szervezkedés. **És szégyeneljük magunkat, hogy a magyar terciáriusok országos szervezkedése még mindig a sirban nyugszik. Alszunk vagy meghaltunk??** Igazán lesújtó gondolat élő emberre a tespedés tudata. Hát mi mikor ébredünk, ugyan mikor??

A kalocsai jezsuiták országos hírű intézetük, a kalocsai kollégium fönnálásának 50 éves jubileuma emlékére gyönyörű emlékkönyvet adtak ki Toth. M. S. J. szerkesztésében. Sok minden van ebben a kedves könyvben, de a legfőbb az az értékes tanulság, melyet átlapozgatása után magunknak merítünk, hogy: az elmúlt 50 esztendő alatt az intézet minden tekintetben megfelelt magasztos hívatásának, s hogy a kalocsai jezsuiták a katolikus nevelésnek és tudománynak elisme-

résre méltó bajnokai. Mit mondhatnánk mást, minthogy a „Stefaneum” még igen sokáig dolgozzék Istenért és hazáért. Rákoczi jelszavával: Pro Deo, patria et libertate!!

Egy nagyon szükséges **kath. leányiskola** nevében, mely, protestánsok között teljesít megbecsülhetetlen missziót, kedves olvasóink jó szívéhez fordulunk. Szegénysége miatt nem tud úgy fejlődni, hogy teljes erővel állhatna a hit és művelődés szolgálatába. Szegény, szegény és szegény, s emiatt nem építhet azok számára iskolát akik *katholikus keresztény nevelés nélkül maradnak*. Most a jó nővérek sorsjátékot rendeznek nyereménytárgyakból, intézetük javára. A nyereménytárgyak nagy része igen szép és értékes ékszer, de azért szívesen fogadnak el nyereménytárgyakat is. Aki ennek a szép jövőre érdemes apácaiskolának javára sorsjegyet venni, elárusítani akar, vagy esetleg valamely nyereménytárgyat küldeni, az írjon erre a címre egy kártyát: **Iskolanővérek nevelőintézete, Dés (Erdély.)** Segítsünk rajtuk ahogyan és amennyiben megtehetjük.

Adományok a Hirnök nyomdája javára. Ismét és ismét hálás köszönettel nyugtázzuk a szegény nyomdánk fölsegítésére küldött kegyes adományokat. Jótevőinknek ezerszeresen fizessen meg a jó Isten! özv. Gaál Imréné Keszölczés 2 K 40 fill., Élő Józsefné Budapest 7 kor., Holtzer Ferenc József Gyula 1 K 40 fill., Pálfy Elza Ungvár 1 K 40 fill., Aranyossy Coelestin Nyitra 1 K 50 fillér, Zsembery Rudolf Galgóc 7 K 40 fill., N. N. Dunaföldvár 10 fill., Pintér Antal Szigetvár 1 kor. 40 fill., Szabó Annuska Tallós 1 kor., Záborszky Amália Budapest 1 kor. 40 fill., Fok Mariska Budapest 1 kor. Békéscsabai terciáriusok 25 kor. 58 fill., Mészáros Istvánné Pápa 1 K. 40 f. Jablonszy Katica Budapest 2 K.

Búcsus napok a harmadrendiek számára.

(Teljes búcsuk nyerhetők).

	November havában :	
12	Szent Didák hv. I. r.	Minden hónap tetszés szerinti napján, ha az u. n. Stáció imádságot elvégzik, vagyis 6 Miatyánkot, Üdvözlét és Dicsőséget az Oltáriszentség előtt elimádkoznak. A héttizedes rózsafűzér elimádkozásával. Halálos ágyukon. November havában minden hívő a halottakért is felajánlható teljes búcsut nyerhet, ha meggyónik, áldozik s az Oltáriszentség előtt Ószentsége szándékára imádkozik.
16	Szent Ágnes szűz II. r.	
19	Magyar sz. Erzsébet özv. III. r.	
26	Szent Leonárd hv. I. r.	
27	Szent Delphina szűz III. r.	
28	Marchiai szent Jakab hv. I. r.	
29	Szent Ferenc rendjének mindenszentek napja.	
	December havában :	
8.	A boldogságos Szűz szeplőtelen Fogantatásának ünnepe.	(1888. jan. 17.)

